

BÀI Há»œC Tá»ª CUÁ»C Ắ»á»œl Ắ»á»C PHÁ»T

Ắ»ng gẮ»p cá»sa ThẮ-ch TẮm Há»nh
11/05/2017
Cá»p nhá»t 11/05/2017

BÀI HÌC TêÁ CUØC ÛIÁ ềC PH-TÁ

* Thích TâmÁ Hjh

BA CÁCHÁ CÚNG D`YNG.

Hôm nay, nhân mùaÁ Ph-t ền, quýÁ ph-t tíÁ ịo tràngÁ Trúc LâmÁ Sen

Tr`ng à NụngÁ trß vÁÁ ThiÁn viÇnÁ Trúc LâmÁ Bạch Mã tu t-pÁ hai

ngày mùT êm. êm rÓi quý vỀ ấ ốcÁ tăng kinh,Á ngÓi thiÁn. Khuya nay quý vỀ cing ấÁ ngÓi thiÁnÁ rÓi và mùIÁ tăng kinhÁ

thÝÁ sinh hoÁ ịo lý.

NgàyÁ IÁ

Ph-t ền,Á chúng taÁ cúng d`YngÁ ềc Ph-tÁ theo

mỖy cách? K÷ niÇm mẽng ngàyÁ ềc Ph-tÁ giáng

sinh,Á chúng

taÁ có rẏt nhiÁu cách ẮÁ cúng d`YngÁ lên Ngái.Á Cả thÁ,

trong Kinh dịyÁ chúng taÁ có

ba cáchÁ cúng

d`Yng.

1/ Cách thê nhẏt là lấÁ cúng d`Yng:Á Têc làÁ té sñ, nhĩng gì có ốc mình dâng lênÁ cúng d`Yng,
ó gíi là lấÁ cúng d`Yng.

2/ Thê hai là kínhÁ cúng d`Yng:Á Têc làÁ chúng taÁ kính trĩngÁ h`Ung
vÁ ngái.

3/ Và thê ba là tuÁ cúng d`Yng:Á Lâu nayÁ chúng taÁ th`Yng

quen lấi và kínhÁ cúng d`YngÁ mà

hayÁ bĩ

quên phŞn tuÁ cúng d`Yng. Têc là có hoa, có qu£, có gịo, có tiÁn...

em dâng cúng, ho-c tôn thÝ,Á lÁ lịyÁ ngái,

nh`ng th`Yng quênÁ Ắ ýÁ ịn

phŞnÁ thñc

hànhÁ công phu.Á Tu t-pÁ cúng d`YngÁ làÁ chúng taÁ ph£i nh`m th`ng ịn phŞnÁ thñc hànhÁ công phu,

ó là mùT cáchÁ cúng d`Yng.

Cing nh` ß nhà, mình là ng`Yi làm cha, làm m¹, làm

ông, làm bà. ịn ngày sinh nh-t, con cháu thÁ hiÇn nhiÁu cách ẮÁ chúc thÁ mình. éa thì mua quà t-ng, éa thì tỉ

tình c£mÁ tôn

kínhÁ mình, có éa lo ch m

sócÁ séc

khĩeÁ cạ mình mùT cách chu

áo, có éa thìÁ ngoan ngoãnÁ nghe lÝÁ chẾ b£oÁ cạ

mình Ắ ốcÁ thành ịtÁ trong

cuÙc sÑng... Theo cái nhìn và kh£ n ng cạ mxi ng`Yi con mà có cáchÁ thÁ hiÇnÁ khác nhau. Cách nào cing tÑt, miÁn nóÁ ng

có lòng là mình vui rÓi. Hôm nay

trong mùaÁ Ph-t ền, quý vỀÁ trß vÁÁ ấyÁ tu t-pÁ hai ngày mùT êm, ó là hành Ùng cạ

mÙt ng`Yi conÁ ngoan ngoãnÁ ấ

biçtÁ cúng

d`Yng lên ềcÁ Tê phÁ cạ

mình. Ng`Yi x`a nói Cung kính bẏt nh` pháng mÇnh . Ngh)a làÁ tôn trĩng,Á cung kính không

b±ngÁ chúng

taÁ vãng lÝi, làm theo. Có nhiÁu éa conÁ tr`Ùc m-tÁ mình thìÁ tỉ ráÁ có v»Á ngoan ngoãnÁ vàÁ cung kínhÁ ỉm.

Nh`ng khi ra ốYng, ráÁ xã hÙiÁ thì

sÑng khác i. MÙt ng`Yi con nh` v-y không thÁ gíi là có hiçu ốc. Cho nên hôm

nayÁ trß vÁÁ ThiÁn viÇnÁ tu t-p,

ó là quý vỀ ằngÁ vãng theoÁ lÝiÁ ềc Ph-tÁ chẾ dịy, ngh)a làÁ chúng taÁ ằngÁ cúng d`YngÁ ềc Ph-tÁ mùT

cáchÁ thiçt

thñcÁ nhẏt.

Nh`ng muÑn nghe theo, muÑnÁ tu t-pÁ theo,Á tr`Ùc tiênÁ chúng taÁ ph£iÁ hiÁu rõÁ cuÙc ÝiÁ ềc Ph-tÁ thì

mÙi phâng mÇnh, mÙi tu theo °ác. Cho nên hôm nay quý Th§y s½ nói mÙt vài bài híc

têÁ cuÙc ÝiÁ cçaÁ éc Ph-tÁ ß

c¶p ÚÁ bình

dË, g§n gií, nh°ng r¶tÁ c§n thiçtÁ vÙi

t¶t cËÁ chúng

ta, trong khË n ng mxi ng°Ýi có thã làm °ác Á quý vË híc theo, mang ljiÁ lái íchÁ thiçt thñcÁ cho mình vàÁ míi ng°Ýi.

Á

II. BÀI HÌC TÊÁ CUØC ÒIÁ èC PH-T.

CuÙc ÝiÁ cçaÁ éc Ph-tÁ r¶t

v) jì, vô vàn nhĩng iÁu hay,Á chúng taÁ không

tài nào híc hçt °ác.Á Lý doÁ §u

tiên là mình không thã biçt hçt Á híc. Ch°a có ai dám tñ nh-n mình là ng°Ýi biçt

hçt nhĩng iÁu hay cçaÁ éc Ph-t.Á Chúng taÁ chËÁ nh-n biçtÁ °ác ph§n nào thôi cho nên khó híc hçt.

MÙtÁ lý doÁ nữa là nhĩng iÁu °ác nghe, °ác híc,

°ác hiÁu, nh°ngÁ chúng taÁ khôngÁ dã hiÁuÁ hçt thãm ýÁ éc Ph-tÁ muñn chË trong ó. Và iÁu thê ba,Á thí dãÁ nh° quý vË a

ào,Á ch°a bao giYÁ ra cËnhÁ núi rêngthanh

v°ngÁ nh° thç này thìÁ chúng taÁ không thã nàoÁ hình dungÁ ra hay cËm nh-n °ácÁ cËm giácÁ thanh tËnhgiñng

nh° m¶y hôm mình ã ß jì ãy. ChË có ai ra çn ãy rÓi thì mÙi cËm nh-n hçt °ác.Á Cing thç,

nçu ch°a ß trongÁ cËnh giÙiÁ cça

Ph-t thìÁ chúng

taÁ s½ không thã th¶y hçt Á

híc theo. ChË có Ph-t mÙi biçt çnÁ cËnh giÙiÁ Ph-t.

Nçu ch°a nh° thç thì khôngÁ dã hiÁuÁ th¶u

hçt thãm ý cça Ph-t, cho nên khó híc hçt nhĩng iÁu hay têÁ éc Ph-t.Á Chëng nàoÁ ch°aÁ thành Ph-t, ngày óÁ chúng taÁ ch°a

thã híc hçt nhĩng bài híc têÁ cuÙc ÝiÁ éc Ph-tÁ muñn

djy mình. MÙi biçt, bài híc têÁ cuÙc ÝiÁ éc Ph-tÁ r¶t

IÙn lao. Cho nên hôm nay trongÁ phim viÁ hçn

h'p,Á chúng

taÁ chË híc nhĩng bài híc g§n

gií,Á bình

dË,Á vëa sécÁ chúng taÁ có

thãÁ hiÁu

biçt, cËm nh-n vàÁ éng dãngÁ °ác.

1.Á Duy ngã Òc tôn.

Có l½ ph§n ông quý vË cóÁ hiÁu biçtÁ vÁÁ lËch síÁ cuÙc ÝiÁ éc Ph-t Thích Ca Mâu NiÁ cho nên quý Th§y không nh°c lji. Ch

ôn sj qua mÙt vài iÁm ÁÁ chúng taÁ híc

theo thôi. Ngài là mÙt vËÁ thái tíÁ tên

T¶t- jt- a, hay còn gíi là S)- jt-ta, có ngh)a là ng°Ýi °ác toji nguyÇn . Vi

qua bao nhiêuÁ mong míi, vuaÁ TËnh Phçn mÙi có °ác mÙt vËÁ thái tíÁ duy nh¶t,

Vua r¶t quý cho nên nhân ó .t tên. Vëa mÙi ra Ýi,Á Thái tíÁ i trên bËyÁ hoa sen,

mÙt tay chË trÝi, mÙt tay chË ¶t, nói:

Thiên th°ång,Á thiên hç,Á

Duy ngã Òc tôn.Á

Nh¶t thiçt thç gian,Á

Sanh, lão, bÇnh, tí.

Ngh)a là Trên trÝi, d°Ùi trÝi, chË ta là hçn hçt. T¶t

cËÁ thç

gianÁ Áu bËÁ chi phñiÁ bßi sanh, già, bÇnh và chçt . ChË ta

hçn hçt , chỉ TA không phËi là cái ngã thãÁ sanh diçt, không phËi là cáiÁ thân té jìÁ này, mà chỉ TA ß ãy là trí giác, làÁ Ph-t tâm

là sñÁ giác

ngÙ. Khi vëa ra Ýi, iÁu §u tiên NgàiÁ tuyên bñÁ choÁ míi ng°Ýi biçt,Á trên trÝi, d°Ùi trÝi, chË cóÁ con ng°ÝiÁ giác ngÙ,

chË có sñÁ giác ngÙÁ là

trên hçt.Á Ngoài ra, t¶t cË nhĩng thê khác chË thuÙc vÁ sanh,

già, bÇnh, chçt, təc là chË thuÙc vÁÁ vô th°Ýng,Á biçn hoji,Á không th-t, không có gì áng trãn quý.Á Cả thãÁ hçn, lìa sñÁ giác

vàoÁ vô th°Ýng,Á biçn hoji,Á huyÁn hóa.

Có l§n, quý Th§y g-p mÙt anh ní bËo r±ng: Sanh ra

trên Ýi, ai cing có mÙtÁ lý t°ßngÁ riêng

vàÁ lý t°ßng nào

cing tñt. T¶t cËÁ chúng taÁ Áu

cóÁ lý t°ßngÁ riêng và mxiÁ lý t°ßngÁ Áu có m-t tñt cça nó. Nh°ng nçu nói t¶t

cË Áu tñt thì có v» chung chung nên quý Th§y ch°aÁ hài lòngÁ ¶m.Á Chúng taÁ c§n phËiÁ tr°c

nghiÇm,Á kiÁm

trÁ lịÁ lý t°BngÁ sÑng cça mình Ắ không bỄ nhŞm.Á Cả thÁÁ mxi mÙtÁ chúng taÁ Ắu có quyÁn chín cho mình mÙtÁ lý t°BngÁ taÁ ang sÑng vÙiÁ lý t°BngÁ ó. Nh°ngÁ lý t°BngÁ ó nó có ặ IÙn Ắ bỄo kê choÁ cuÙc ÝiÁ mình hay không? iÁu này quý vỄ c kiÁm nghiÇm qua baÁ tr°Ýng hập:

1/ Khi g-p mÙt iÁu vui, trong lòng quý vỄ có °ác v«nÁ bình th°ÝngÁ nh° khôngÁ có chuyÇn gì xỄy ra hay không? Nừu v«nÁ bình t°BngÁ sÑng

nó mÙi ặ IÙn Ắ bỄo kê cho mình °ác. BỈ l½ khi vui quá là khôngÁ bình th°Ýng, là Ùng tâm. Mà tâm Ùng thìÁ chúng taÁ s½

yừu.Á Tâm

yừuÁ thì dÁ bỄÁ chi phÑi,

khôngÁ tñ

chặ, °a ừn khỒ au. Còn °a ừn khỒ au thìÁ lý t°BngÁ Ỗy ch°aÁ bỄo vỰÁ cho mình °ác.

Ví dÁÁ chúng taÁ ang

hào héng, h ng say vÙi mÙt công viỰc nào ó mình cho là quan trÍng, là hay. Bxng

d°ng có ai ó phỄn bác, ch-n lị, làm ng°ác i vÙi nhĩngÁ ý t°BngÁ cça mình,Á chúng taÁ s½Á bỄt mãn,Á bỄc bÙi, bỈ cuÙc. Ng°ác viỰc ó,

nh°ng mình làm trong an tỄnh. Nhá có ai ó ch-n lị,Á chúng taÁ s½ bình tỄnh,Á tìm cáchÁ thuyçt phác,Á v°ất qua,

ph°jng án Ỗy s½ °ác khỄ thi, °a ừnÁ thành công†t 1p. Nh° v-y, hào héng, h ng say nó chỄ

°ác mÙt chiÁu. Nh°ng vì là t°Ùng Ùng nên làm cho mình yừu, khôngÁ ặ sécÁ ẮÁ v°ất quaÁ ch°Ùng ngị. An tỄnh mÙiÁ ặ séc tháchÁ rào cỄn trong cuÙc sÑng.Á Cing thừ,

g-p cỄnh vui màÁ chúng taÁ vui

°ác thì ó là Ùng tâm. Lâu ngày tâm Ùng này thànhÁ thói quen,

thànhÁ séc

mịnhÁ cho nên khi g-p cỄnh

khỒÁ chúng

taÁ cing khôngÁ tñ chặ °ác và cing s½Á khỒ não.

BỈ v-y khi g-p cỄnh vui màÁ chúng taÁ Ùng

tâm vui °ác thì khi buỒnÁ chúng taÁ cing

s½ Ùng tâm và buỒn °ác, các khỒ tỄ ó có ra. Nừu ng°Yi sÑng vÙi mÙtÁ lý t°BngÁ nào ó mà khi g-p chuyÇn vui hí v«nÁ bình

vui mÙt cách nh1 nhàng,Á l-ng l½, tâm mình không Ùng. ChínhÁ n ng lỈcÁ không Ùng này cho ta mÙt séc giác rỄt

IÙn, cácÁ khỒ

nãoÁ không cònÁ giá trỄ,Á chúng taÁ luôn °ác an vui.Á Chính lýÁ t°BngÁ giác ngÙ ó

s½Á ặ t°

cáchÁ chu©n xác, bỄo kê cho Ýi mình không bỄ khỒ.

2/ Thέ hai,Á lý t°BngÁ chúng taÁ sÑng

làm sao phỄiÁ ặ séc, khi g-p cỄnh khỒ,Á chúng taÁ v«nÁ bình th°Ýng không khỒ, hay ít khỒ, không khỒ nhiÁu ừn

nxii quá sécÁ chỄu ñng.

°ác v-y,Á lý t°BngÁ Ỗy

mÙi cóÁ lăi

ích, mÙiÁ ặ t° cáchÁ bỄo

kê cho mình °ác.

Ví dÁ sáng sÙmÁ théc d-yÁ g-p

chuyÇn khôngÁ nh° ý. LênÁ công sBÁ thì

g-p viỰcÁ bỄc

bÙi. MÙt lúc sau lị g-p chuyÇnÁ không vui, rỒi nhĩng chuyÇnÁ vÙ v©nÁ ầu ầuÁ nó lịÁ ùa ừnÁ làm mình khó chỄu. MÙt lúc m

mÙt chút,Á cho ừnÁ chiÁu

thiÁ chúng

taÁ s½ bỄÁ c ng th°ng,Á béc réc,

yừu mĩiÁ vô

cùng. Khi mỈ mỰt thì tâm mình càng trỄ nênÁ suy yừu,

càngÁ gia

t ngÁ sñÁ c ng th°ngÁ vàÁ bỄc bÙi. CàngÁ c ng th°ng,Á bỄc bÙiÁ thì

lị tâm mình lị càng bỄÁ suy yừuÁ i.

Cé nh° thừ nxiÁ bỄc bÙiÁ mxi

lúc mÙt IÙn và °a ừn khỒ au. Nừu vèa có mÙt niÇm khó chỄu,Á chúng taÁ ch°n chỄnhÁ ngay thì tâm mình s½Á trỄ lịÁ trÍng

iÁu khó chỄu thέ hai, thέ ba không có chxA tiçp nÑi,Á chúng taÁ °ácÁ an tỄnh.

Nh° v-y không ai, không iÁu gì có thÁ làm cho mình khỒ au °ác. Ngay mÙt niÇm

Şu óÁ chúng

taÁ soi lị, hóa giỄi thì

tâm mình trỄ nênÁ an t)nh, séc giác tỄ ó có ra. TheoÁ thÝi gianÁ sécÁ giác ngÙÁ này

IÙn mịnh, các khỒÁ tñ nhiênÁ °ácÁ tiêu trỄ,Á chúng taÁ °ác an vuiÁ mĩi mĩi.

Cho thỖy, chính sécÁ giác ngÙÁ này

là mÙtÁ lý

t°BngÁ ặ IÙn ẮÁ bỄo vỰÁ cho mình an vuiÁ miên viÁn °ác.

3/ Và tiêu chiÁ cuÑi cùngÁ làÁ lý t°BngÁ sÑng suÑtÁ cỄ ÝiÁ ó làm sao Ắ khiÁ chúng taÁ nh°m m°t lĩa Ýi, mìnhÁ cỄm thỖyÁ bỈ

Ồn Ễnh, không có giÁ xao xuyừn,Á lo âu, hoang mang hayÁ sả hải...

Nói nh° thç không phçi sÑng ãã chÝ chçt, ãã phác vàã cho
cái chçt. Nh°ng vì chçt là mÙt iÁu ai cingÁ c£m th¥yÁ IÙn
lao và sã sÇt, cho nên em nó ra ã ó l°Ýng vÙiÁ lý t°ßngÁ cça mình xem,Á lý t°ßngÁ ¥y ã ç IÙn ã làm chç °ác sñÁ sÑng chç
ch° Ph-t, ch° vËÁ TÕ s°, các vËÁ tián bñiÁ ã
mình chéng hùng hÕn cho mÙt sñ ra iÁ an nhiên,Á tñ tji. MÙi th¥y, sécÁ giác ngÙÁ IÙn lao ç n d°Ýng nào!
Nç u mÙtÁ lý t°ßngÁ Õn
Ënh, ç IÙn ã b£o kê °ácÁ ba tiêuÁ chí
trên thì quý vË ã chín °ác cho mình mÙtÁ lý t°ßngÁ úng,Á chu©n xác.
Ng°ác lji, nç u chín mÙtÁ Iñi sÑngÁ mà
khi g-p ba sñ viÇc trên,Á chúng taÁ còn
bË nóÁ chi
phñiÁ thìÁ lý t°ßngÁ kia không b£o kê °ác cho mình. ó làÁ chúng taÁ ã chín mÙtÁ Iñi sÑngÁ khôngÁ thiçt thñcÁ có lã, là mÙt
Khi ng°Ýi con muñn xin mÙt iÁu gì ó ß bñ m¹, chúng
th°Ýng nhìn nét m-t, ánh m¹t bñ m¹ hòm ó °ác vui không. Nç u ang vui thì biçt
lòng angÁ an Õn, s½ sụn sáng cho. MÙt buÕi sángÁ théc d-yÁ vÙi mÙt tâmÁ thái anÁ Õn, nh¹ nhàng thìÁ mí viÇcÁ hanh thôn
Sñ viÇc có ç n nh° thç nào mình cingÁ c£m th¥yÁ bình th°ÝngÁ vàÁ gi£i quyçtÁ rñtÁ trôi ch£y. Ng°ác lji, b±ng mÙt tâm thái khõ
b±n lojn,Á bñc bÙiÁ thì
g-p iÁu gì cing dã bñc, làm gì hñg ¥y. MÙi th¥y tâm tháiÁ l-ng l½Á ¥yÁ cñn thiçtÁ cho
cuÙc sÑng cçaÁ chúng tanh° thç nào.
Giác ngÙÁ là tâm thái tñ ĩng sáng mÙt cáchÁ tuyÇt ñi.
Ng°Ýi luôn sÑng b±ngÁ tâm giácÁ sáng,Á l-ng l½,
không ùng ó là ng°ÝiÁ giác ngÙ. Ng°Ýi ¥y s½ có mÙt nguÕnÁ an lçÁ vô biên.
SÑng b±ngÁ tâm giácÁ ó
thì nó ç IÙn ã tñt c£ c£nh trß nênÁ bình th°Ýng, không cònÁ ç sécÁ chi phñiÁ con ng°ÝiÁ giác ngÙÁ ¥y. MÙi th¥y, sñÁ giác ng
thñnÁ éc Ph-tÁ ã nói: Duy ngãÁ Ûc tôn.
1/ VÙi c£nh vui:Á Nç uÁ h±ng ngày, ß míi hành ùng quý vË luôn luôn sÑng b±ng
tâm ph³ng l-ng, giác sáng, không manh ùng quá. Lâu ngày t-p thànhÁ thói quen,
tñ nó s½ tjo thành mÙt nguÕnÁ n ng l°ãngÁ vô
hình, tjo nênÁ séc mìnÁ cñn thiçt. Khi g-p c£nh vui,Á chúng taÁ cing không dã ùng. Ngay khi không ùng
thì ng°Ýi minhÁ vñg vàng,Á sáng suñt, t£nh tji, lç an, t°ji vui. Tê ó nhìn cái
gì cing t°ji mát, tâm mình rùng hñ, nhìn ai cing b±ng tâm cßi mß, dã cho ra
hñ... iÁu ó ã minh chéng °ác mÙtÁ lý t°ßngÁ sÑng
ãã phác vàã tñt cho mình và ng°Ýi, là mÙtÁ lý t°ßngÁ úng ngh)a.
2/ VÙi c£nh khÕ:Á Cing sÑng b±ng tâm ph³ng l-ng, giác sáng,Á an lçÁ vô biên Á ó. Khi g-p c£nh khÕ, c£nh trái ý nghËch
lòng, tñt c£ c£nh ¥y không ç IÙn ã làm choÁ chúng taÁ khÕ
°ác. V-y là sñÁ giác ngÙÁ ã
b£o kê °ác cho mình rÕi.
3/ VÙi cái chçt:Á Trong bñt céÁ tr°Ýng hãpÁ nào,
ß bñt cé nji âu,Á chúng taÁ luôn
luôn sÑng b±ng tâmÁ l-ng l½, giác sáng, an vui suñt c£Á mÙt ÝiÁ nh° v-y.Á Cho ç nÁ khi s-p nh-m m¹t lia Ýi, séc sÑng ¥y
rñt IÙn, b±ng d°ngÁ chúng taÁ c£m th¥yÁ chuyÇnÁ sÑng chçtÁ rñtÁ bình th°Ýng, cái chçt không cònÁ ç sécÁ chi phñiÁ chúng
Th-t sñÁ an
nhiên, t)nh tji. Nç u séc huânÁ h±ng ngàyÁ còn
ít, ch°a ç méc ã °ác nh° thç thì lñc ¥y cing khiçnÁ chúng taÁ c£m th¥yÁ t£nh sáng,Á an Õn.
Th¥y thân này không phçi th-t là mình, c£nh này không phçi cñ Ënh cça mình, cuÙc
sÑng chÉ là mÙt kho£ng gá m°ãn ãã thñc hànhÁ viÇcÁ giác ngÙ...
Khi ó tâm mình tñ l-ng an,Á sáng suñt, biçt h°Ùng i. MÙi th¥y, chính sñÁ giác ngÙÁ ã b£o kê choÁ chúng taÁ °ácÁ an Õn khi
£m b£oÁ °ác baÁ iÁu kiÇnÁ ó
thì mÙi úng ngh)a mÙtÁ lý t°ßng, mÙt iÁu mà aiÁ trong ÝiÁ cing th¥yÁ cñn phçiÁ h°Ùng ç n. SÑng °ác nh° v-y là séc sÑng
cça mÙt ng°ÝiÁ giác ngÙ. Séc sÑngÁ giác ngÙÁ ¥y
cóÁ giá trËvô
biênÁ cho mình vàÁ míi ng°ÝiÁ cho nên sñÁ giác ngÙÁ là trên hçt.Á éc Ph-tÁ ã nói,Á trên trÝi,
d°Ùi trÝi, c£ cõi n°Ùc này, ñi vÙi tñt c£ míi théc, chÉ có sñÁ giác ngÙÁ là trên hçt.Á Ngoài ra,
khôngÁ giác
ngÙ, rÝiÁ tâm giácÁ mà
sÑng, mà làm thì tñt c£ chÉ là rji vàoÁ sanh diÇt,Á vô th°Ýng, không °a ç n mÙt cuÙc sÑngÁ ch-c ch-nÁ an lç,Á an toàn,
an vuiÁ tuyÇt
ñi. ó là iÁu rñtÁ trñg yç u, khi vèa ra ÝiÁ éc Ph-tÁ ãã tuyên bñ, ã nói choÁ chúng taÁ nh-n biçtÁ tr°Ùc
Á h°Ùng ç n. ó là cáiÁ chính yç u, cái gñc. Nç u híc °ác, n-m b¹t và sÑng °ác
ngay cái gñc này thìÁ míi viÇcÁ ã
°ácÁ hoàn
thành. Nç u ch°a nh° thç thìÁ éc Ph-tÁ chÉ
tèng b°Ùc choÁ chúng taÁ nh-n th¥y.
Khi IÙn lên, ngài là ng°ÝiÁ v n vÕÁ song toàn. Nhñng lúc ra khiÁ hoàng thành,Á chéng kiçnÁ bñn c£nh sanh, già, bÇnh, chçt,Á
thécÁ sâu s-c vÁ l½Á vô th°Ýng,

vÁ nxi khÔÁ ki_z p ng°YiÁ nên

ã phátÁ chí

h°Ungth°ang,Á phát tâmÁ xuýt gia.

2. Sñ

sÑng là khÔ.

MÙt lŞnÁ i xemÁ lÁ hj iÁn,Á thái tíÁ ngÓi

d°Ui tán cây nhìn cácÁ nông dânÁ cày

ruÙng. Khi cày ýt lên, côn trùng bò lúc nhúc, chim chóc sà xuÑng g_p n. Thÿy

v-y,Á thái

tíÁ t° duy, thÿm nghiÇm, c£m nh-n, thÿy ra °ác mùtÁ sñ th-t.

Con này sÑng tẽ sñ ch_z t chócÁ au ÛnÁ cça

con kia. Con này °ác mùt mi_z ng ngon thì con kia ph£iÁ mýt m_jng,

ph£iÁ au

ÛnÁ vô kã. Sñ sÑng con này là cái ch_z t cça con kia, cho

nên Ngài thÿy sñ sÑng quá làÁ au khÔ.

CùngÁ tr°Úc c£nhÁ ÿy,

n_z uÁ chúng

taÁ l ng x ng,Á lÙn xÙn, tâm thái angÁ lo_jn ÙngÁ thì khó thÿy ra, khó thÿm nghiÇm vàÁ giác ngÙÁ °ác nh° Ngài. HuÑng chi v

quá thô tháo, không °ác hiÁn thiÇn, chính mình làm nhing viÇcÁ n sÑngÁ uÑng t°_ji thì làm sao, bi_z t bao giÝ mÙi

có °ác c£m nh-n ó! B±ng tâm t)nh l-ng, vÙiÁ tâm tẽÁ bi

nên ngài thÿy rõ và th°_jng cho nhing con b£ ch_z t l«n con sÑng. NgàiÁ ý thécÁ r±ng, sñ sÑng là khÔ cho nên nói sanh

là khÔ.

Ngày x°a,Á quan niÇmÁ n chayÁ ch°a

có. Nh°ng khi thÿy c£nh con này n con kia thìÁ thái tíÁ ã thÿyÁ th°_jng tâm,

ã thÿy là t_jo khÔ au cho nhau rÓi. Bãy giÝÁ tinh thŞnÁ n chayÁ ã

°ácÁ míi

ng°YiÁ bi_z t _zn rýtÁ rÙng rãi,

nhíÁu ng°Yi thíchÁ n chay. Th_z nh°ngÁ v«n cóÁ không

ít ng°YiÁ không

chÿpÁ nh-n viÇcÁ n chay.

Có ng°Yi v«n nói v-t d°áng nhân , con v-t sanh ra ÁÁ phác vÁÁ mình, cho mình n ché viÇc gì ph£iÁ n chay.

Cái nhìn nh° th_z là ch°a Ông c£m vÙi míi loài, là trái chiÁu vÙi cái nhìn cçaÁ thái tíÁ x°a kia.

Khi thÿy con chim n côn trùng là thái ãÁ th°_jng tâmÁ rÓi.Á Chúng taÁ i n t°_jiÁ nuÑt sÑngÁ nhing con v-t mà không há bi_z t _zn

còn nóiÁ Ùng v-tÁ d°áng nhân,

v-y làÁ chúng

taÁ kháÁ ích k±,Á tẽ tâmÁ cça mình còn b£ khuýt lŞp. N_z u thĩc sñ

con v-t sinh ra ÁÁ nuôi d°ángÁ chúng taÁ thì

con gà, con heo... nó s½ tñ nguyÇn _zn mÝiÁ chúng taÁ làm

th£t nó Á n. Nh°ng trênÁ thĩc t_z Á có

con gà, con heo nào tñ nguyÇn ch_jy tÙi nói, tôi sinh ra Á phảng d°ángÁ con ng°Yi,

quý v£ cé gi_z t tôi mà n i, có con nào _zn nói vÙiÁ chúng taÁ nh° v-y không? Hay quý v£ b_t Á làm

th£t thì nó là thÿt thanh?Á Chúng taÁ r°át

b_t thì nó ho£ng sã và ch_jy trÑn? Sã téc là sã au. Nó không sụn sàng cho mình

làm th£t, nh°ng mình l_jiÁ c°áng bécÁ gi_z t

nó Á mình °ác n. V-y làÁ chúng taÁ béc

ép nó ché có con v-t nào tñ nguyÇn choÁ chúng taÁ gi_z t

âu mà b£o là nó sinh ra ÁÁ nuôi d°ángÁ mình!

N_z u nói v-tÁ d°áng nhânÁ là

úng thì quý ThŞy s½ nói nhân d°áng hÔ , téc làÁ con ng°Yisinh

ra Á con cíp nó n. V-y có quý v£ nàoÁ tình nguyÇnÁ _zn

tr°Úc miÇng hÔ Á nó có mùt bĩa ngon miÇng no nê không? Hay nghe nói ã sã, thÿy

con cíp sÕng chuÕng ã loÁ ch_jy trÑnÁ bán

m_jng? G-p cípÁ chúng taÁ ho£ng

sã bĩ ch_jy nh° th_z nào thì con gà, con heo, con v£t thÿyÁ chúng taÁ c£m cái dao, nó cing ho£ng sã và bĩ ch_jy

nh° th_z.Á T£nh

táoÁ mùt chút,Á sáng suÑtÁ mùt chút, m_jnh m½ mùt chút Á nhìn l_ji

choÁ trung

thĩcÁ thì s½ thÿy, khi b£

âm mÔ, mình b£ Ûn au,Á sã hãiÁ nh°

th_z nào thì con v-t nó cing b£ Ûn au, hÑt ho£ng nh° th_z ÿy.Á Chúng taÁ không ná vì mình mà Á cho nó ph£i khÔ

au, cho nên không ná gi_z t nó. Ngh) °ác nh°Á v-y thìÁ lòng tẽÁ bi

cça mình °ác phát triÁn, cho nênÁ n chayÁ ÁÁ t ng tr°ßngÁ lòng tẽÁ bi là v-y.Á Ngoài ra,

không gi_z t chóc thì khôngÁ m_c nãÁ m_jng

sÑng, không b£ bÇnhÁ hiÁm nghèo,Á ch_z t yÁuÁ hay

Ûn au.

Ngày tr°Úc ch°a biçtÁ n chay, quý vĒ có thĀ giçt heo, mŌ trâu, làm gà, làm
vĒt... ç duýnÁ i chùa,Á n chay, sŊng Ýi hiÁn thiÇn,Á tu t-p.Á ThÝi gianÁ sauÁ tinh cÝÁ thÿy
ai ó mŌ gà thì minhÁ cĒm thÿy khó chĒu, không nhìn °ác. Nghe kĀ nhĩng chuyÇn
âm trâu giçt bò,Á chúng taÁ cĒm thÿyÁ ghê

tĒm,Á kinh
khçng, khó chĒu... Quý thÿy khuyên không nên -p muxi, giçt kiçn... nh°

thç s½Á m̄c

nĀ thân mĩngÁ sŊng

cça nó, bĒÁ quĒ báo không tŊt. T-p lâu thành quen, mùtÁ thÝi gianÁ sau nhá có muxi c̄n, quý vĒ thÿy

th°ing nó, tÙi cho nó và không ná -p nó.Á T°ing tŊ, nhá ãp mùt con kiçn mình cingÁ cĒm thÿyÁ bÿt nh«n quá. Ngày tr°Úc còn ß

Lt, khi i làm công tác chung, quý

Thÿy kéo chiçc xe bò (xe cũ) vô tình cán vào cây thông con bên IÁ °Ýng.Á Hòa Th°ãngÁ Tôn s°Á nói Sao mà mÿy chú bÿt nh«

Cây thông ãng sŊng nh°Á v-y màÁ không

tránh ra, lĩÁ nh«n tâmÁ cán

lên cho nó chçt .Á Hòa Th°ãngÁ tôn s°Á thì

th°ing çn cĒ cây thông con. CònÁ chúng taÁ có

khiÁ con

ng°ÝiÁ vŪi nhauÁ v«n

còn th°ing nhau không nŌi. Nh° thç,Á lòng tĒÁ bi

cça mình lŪn °ác bao nhiêu? ChĒ cóÁ tĒnh táo,Á soi xétÁ lĩ

thiÁ chúng

taÁ mŪi hçt hçnhÁ giác ngŪÁ cça các Ngài. çn mùt cây thông conÁ Hòa th°ãngÁ tôn s°Á cing thÿyÁ tÙi nghiÇp,

không nß làmÁ tŌn th°ingÁ nó.Á Ngày x°aÁ có khi mình cing giçt gà, giçt vĒt.

Nh°ngÁ tu

t-pÁ thÝi gianÁ thiÁ chúng taÁ cĒm thÿyÁ th°ing choÁ chúng sanh,

không ná -p muxi hay ãng çn con kiçn. MŪi thÿy, khi yên t)nh,Á n chay,Á tu t-p thiÇn

tâmÁ lâu ngày thành quen rŌi

thiÁ tŊ

nhiênÁ chúng taÁ không

làm °ác nhĩng viÇc xÿu ác. ó là dÿu hiÇu cho thÿyÁ thiÇn c nççaÁ chúng taÁ ã °ácÁ t ng tr°ßng.Á ThiÇn c nĀ t ng tr°ßngÁ thi

taÁ s½

°ác i trênÁ con °ÝngÁ an lành,Á an Ōn.Á Nçu khôngÁ khéoÁ tu t-pÁ thiÁ ác phápÁ t ng tr°ßng, °a çnÁ con °ÝngÁ xÿu

ác và phĒi bĒÁ khŌ nãÁ thoi.

Nçu biçtÁ soi

xétÁ lĩ mình, khéo léoÁ sía ŌiÁ tĒ nhĩngÁ hành viÁ nhĩ nh-t cça mình, sŊÁ tu t-p s½

cóÁ hiÇu

quĒÁ rõ rÇt.

Mùt sŊÁ chiêm nghiÇmÁ nĩa

cing dĀ thÿy ĩm.Á X°a kiaÁ mŪi

lŪn lên, ch°a °ácÁ hç jô, ch°a biçtÁ n chay,Á chúng taÁ n m-n, có khi n cĒ nhĩng món máu me t°ji sŊng. Nh°ng

khi biçtÁ hç

jô,Á n chayÁ lâu

ngày rŌi, hôm nào ai ó dĩn cái chénÁ n m-nÁ mà

rĩa không sçh,Á chúng taÁ nghe

mùi tanh thÿy khôngÁ dĀ chĒuchút nào.Á LĒch sŊÁ nĩn hçiÁ Ā

n cho hçt bã, nh°ng và cçm vào miÇng là tŊ nó muŊn ói ra ngoài. Nghe giçtÁ súc v-t,Á tŊ nhiênÁ mìnhÁ cĒm thÿy khó chĒu. Nç

m-n là ãÁ cĒm thÿyÁ rùng răn.

Nh°ng nçu hŌi cònÁ n m-n, máu tanh t°ji sŊngÁ chúng taÁ cing uŊng °ác nĩa. MŪi thÿy,Á n chayÁ s½ làm choÁ tâm tĒÁ và c

taÁ t ng tr°ßngÁ mùt cáchÁ rõ ràng.Á Tâm tĒÁ t ng tr°ßng,Á thiÇn phápÁ t ng tr°ßngÁ thiÁ ch̄c ch̄n chúng taÁ s½

°ácÁ an Ōn.

SŊng °ácÁ an Ōn,Á vui t°jiÁ thì

chçt cing s½ °ác an vui. ó là iÁuÁ nghiÁm nhiên,Á ch̄c ch̄n, thÿy °ác, không nhçc ai phĒiÁ cÿu nguyÇnÁ cho mình nĩa. Rÿt rŌ

M-t khác, có nhiÁu ng°Ýi cho rçngÁ n chayÁ s½ suy dinh d°áng, khôngÁ thông minh.

Þ Nh-t, ng°Ýi ta nuôi hai con chó Ā thí nghiÇm. Mùt con choÁ n chayÁ tĒ nhĩ và con kia thiÁ n m-n.

KhiÁ tr°ßng

thành, ng°Ýi ta thĒ cho hai con ÿu nhau.Á Ban ÿuÁ conÁ n m-nÁ rÿt

hùng hŌ. Nó vŌ v-p,Á dĩ tăn. Ng°ác lĩ conÁ n chayÁ thì có v»Á iÁm ãm,

nh¹ nhàng. Khi c̄n nhau mùt xi, conÁ n m-nÁ có

v» uŊi séc, gác ngã. Còn conÁ n chaythì rÿt d»o dai, bÁn b) và nó chiçn th̄ng. Nh°

v-y, khiÁ chúng

taÁ n chay, nhìn thÿy ng°ÝiÁ hiÁn tĒ,

nh¹ nhàng thì ng°Ýi khác ngá làÁ yçu uŊi, nh°ng th-t chÿt rÿt bÁn b). CònÁ n m-nÁ thì thÿy nh° làÁ mĩnh bço,

nh°ng chĒ là thoáng chŪp rŌi vát t̄t thoi ché không thĩc sŊ mĩnh m½. Có lúc vì

cái chÿt tanh hôi ó nó làm cho mình nŌi hung khí,Á cĒm thÿyÁ anh hùngÁ ĩm, dám cÿm dao, cÿm g-y, chĩi m̄ng,

ÿu tranh,... Nh°ng tÙi khi g-p chuyÇn buŌn chút xíu thì xiù nh° cĩng bún thiu,

sÑng không nxi. Nh° v-y gíi làÁ anh hùngÁ °ác
sao! Dám mĩnh m½ vUi chỉn thng thì cing phĐi dám mĩnh m½ tr°Úc nhĩng th†t bji,
dám mĩnh m½Á ch†p nh-nÁ nhĩng
iÁu mình không °a, dám mĩnh m½Á Nĩ diÇnÁ vUi
nhĩngÁ nxi
buÓnÁ cça lòng mình nĩa thì
mUi xéng áng °ác gíi làÁ anh hùngÁ ché.
±ng này khi làm n lYi °ác n m bEy ch†c triÇu thì vênh vào,Á anh hùng,Á c thng,
nh° là mĩnh m½ Γm. Khi th†t tr-n không còn Óng xu nào thì i áu cingÁ thĐ raÁ thĐ vô nh° muÑn ch†t cho rÓi, sÑng
không nÓi.Á V-y màÁ gíi
làÁ anh
hùngÁ °ác sao! Có °ác mÙt
sÑÁ tài sEnÁ kha khá thì thích sÑng theo kiÁu ³ng
c†p. Nh°ng biÁu vô b†p n†u c†m ho-c i lau chui nhà vÇ sinh thìÁ phEn éng,
ngán ng«m,Á bñc bUi, không làm °ác. MÙt sĩ viÇc nhĩ nhoi nh° v-y
cing ç cEn b°Úc cça chân cça mình °ác thì chí khíÁ anh hùngÁ n±m ß chx nào? MUi th†y, sĩ vÓ v-p, ùng
-y, háo thng, hung hãn không phĐi là cái mĩnh. Có nhĩng ng°Yi là ng°Yi m¹, là
chE trongÁ gia ìnhÁ lúc
nào cingÁ iÁm
jm, nh¹ nhàng, khoan thai,Á vui v», sụn sàng s» chia,Á xem raÁ nh° là máM yçu. Nh°ng khi anh chàng
con traiÁ anh
hùngÁ cái thç bE th†t tr-n,
buÓn bãÁ trĐ
vÁÁ nhà thì lji tìm çn m¹
mình, chE mìnhÁ Á tâmÁ sĩ,
cŞn m¹ và chEÁ vx vÁ, s» chia. MUi th†y, sĩÁ iÁm jm,
nh¹ nhàng là cái d»o dai, cáiÁ chEÁ ñngÁ tÑt,
chxÁ an
toàn,Á vĩng cháiÁ Á
ng°Yi khác n°ing vÁ ché không phĐiÁ yçu uÑi. MÙt ng°Yi mĩnh m½ thñc sĩ là khi g-pÁ thu-n cEnhÁ hayÁ nghEch cEnh, lúc chỉ
thng hay th†t bji hí Áu bình
thEng, nh¹ nhàng, t°ji tEñh. Nh° mÙt con chóÁ n chay, tuy nh¹ nhàng nh°ng nó lji °ác chỉn thng.
M-c khác cing choÁ chúng taÁ th†y
ra mÙt iÁu nĩa,Á séc khĩeÁ cça
ng°YiÁ n
chayÁ không phĐi thô tháo,
vÓ v-p nh°ng r†t bÁn b), d»o dai. Kç nĩa, nçu nói ng°YiÁ n chayÁ không °ácÁ thông minhÁ b±ng ng°YiÁ n m-n,Á v-y thìÁ quý
ThŞy ß ây có
aiÁ ngu diÁ không. Có thÁ quý thŞy khôngÁ thông minhÁ hjn ai, nh°ngÁ hiÇn tjiÁ mìnhÁ thông minhÁ hjn
mình lúc ch°a biçt tu, lúc còn n cá thE.Á Chúng taÁ không
nên nghe theo mÙt chiÁuÁ lý thuyçtÁ suy lu-nÁ ch°a
°ác kiÁm chéng mà phĐi nhìn vào kçt quEÁ thñc tiÁn.
Khi th†y con này n con kia, con này giçt chçt con kia
Á °ác sÑng, b±ng tâm t)nh l-ng,Á tâm tẽ,Á thái tí th†y sĩ sÑng làÁ au khÕ.
Nh° v-y, con chçt bEÁ au Ûn,Á m†t mĩngÁ nên
khÕ ã ành, nh°ng con còn sÑng, con °ác n nó v«n khôngÁ thoát khỏiÁ các khÕ au. BĐi l½ khi bE c-n giçt,
con chçt nó ch°a sụn sàng chçt cho con kia n. Trong c†n Ûn auÁ m†t mĩng,
nó r†tÁ oán
h-n. Ôm lòng Ûn au, c m ph©n,Á oán h-nÁ mà
chçt thìÁ kiçp
sauÁ nó s½Á tìm cáchÁ báo thùÁ lji. Con °ác n kia rÓi cing s½ phĐiÁ au khÕ,
ché không phĐi thiçuÁ suy ngh), chE biçt °ác ngon miÇng rÓi cho làÁ an ÔnÁ áu!Á Nçu khôngÁ biçt
trông xa hiÁu rÙng, chE nhìn cáiÁ thiÁn c-nÁ tr°Úc m-tÁ mà
sÑng ©u, làm càng rÓi cho làÁ an Ôn,Á cuÑi cùngÁ phĐi
chEÁ l†y khÕ au.
ChEÁ nhìn lji chung quanh mÙt chùt,Á chúng taÁ s½ th†y còn khá nhiÁu ng°YiÁ than vãnÁ vì sao tôi quá khÕ. Không biçt r±ng,
khÕ ó là do mình ã lá t†o nhiÁu iÁu không tÑt tẽÁ quá khé,
hôm nay çÁ duyên thànhÁ quE
khÕ và mình phĐi gánh chEÁ. Có ng°Yi than, không biçt vì sao tôi sinh con ra giÑng
nh° sinh qu±, không chEÁÁ nghe lYi, phá phách ç thê... làm tôiÁ khÕ nã,
sÑng không nxi vUi con.Á Thç gianÁ có
quá nhiÁu iÁu khÕ au, không thÁ kÁ hçt.
ây là m«u chuyÇn có th-t tjiÁ ViÇt Nam. Có
ng°Yi vào chùa b†ch vUi mÙt vEÁ Hòa Th°āng, không biçt vì sao th±ng con trai cça con
nó phá phách quá, khôngÁ nghe lYiÁ bÑ

m¹, qu-y pháÁ lung tungÁ të
trongÁ gia

ình cho ìnÁ ngoàiÁ xã hÙi.

ìn khi IÙn lên mùt chút thì nó còn òi c§m dao âm ba nó.Á H±ng ngàyÁ nó r† thích giçt ba nó nh°ng không biçt

vì sao nh° v-y.Á Hòa th°ãngÁ b£o,

quý v£ nghiçm kù, nhÙ lji coi, tr°Ùc ó có tjo duyên gì ngh£ch không? Nç u lá tjo

thì nênÁ thành

tâmÁ sám hÑiÁ rÓi

s½ qua khĩ. VÁ nhà quý v£Á chiêm nghiçmÁ lji

mÙt hÓi,Á liên

kçtÁ t° t°ßngÁ lji

mÙi nhÙ ra, lúc bà m¹ mang thai, trong nhà có giçt chçt mùt con chó. Có l½ con

chó này h-n quá cho nên mÙiÁ §u thaiÁ lên

ÁÁ tr£

thùÁ lji. GiÑng nh° mùt ng°Ýi

ãÁ b£ giçt,

vì bñc quá nên hí muÑnÁ tr£ thù, pháÁ trß ljiÁ và

IÙn lên òi giçt ông già mình.Á Nghe lÝiÁ Hòa th°ãng, c£ nhàÁ thành tâmÁ sám hÑi,Á tu t-p, làm cácÁ viçc thiçn,Á khßi tâmÁ të

không oán tráchÁ bñc bÙiÁ nĩa.Á ThÝi gianÁ sau, th±ng con bxng nhiênÁ hiÁn h-uÁ trß ljiÁ rÓi nó b£ bçnh và qua Ýi. Nó ra Ýi

ch£ vì lòngÁ u† h-nÁ muÑn

òl lji cái nã này thôi. Nh°ng th¥yÁ gia ìnhÁ này

tu giĩ, tâm gi-n nó °ãcÁ chuyÁn hóa,Á h÷ x£, không cònÁ u† h-n, không òi nã nĩa và nó ra i. Cho th¥y r±ng,

con chóÁ b£

giçtÁ chçt thì nó khÕ ã

ành.Á Chúng

taÁ là ng°Ýi chç ùng giçt

nó cing b£ khÕ luôn. Cé ngá giçt hjiÁ súc v-tÁ °ãc

mÙt bĩa ngon miçng làÁ sung s°Ùng, nh°ng không ngÝ khi b£ nóÁ §u thaiÁ lên phá lji rÓi cing b£ khÕ nhiÁu hjn

nh° thç nĩa. Cho nên khi con này giçt con kia Á n thì conÁ b£ giçtÁ ã khÕ, con °ãc n ó cing s½ khÕ vÁ

sau.Á Thç

gianÁ v«n th°Ýng nói, kiçn

n cá thì cá s½ n kiçn. VuaÁ Tr§n Thái TôngÁ cing

djy, hñnÁ n

mày, mày n hñn,Á kiçp kiçpÁ tr£

nhau,Á Ýi

ÝiÁ thù nhau, mãi không có

ngày thôi dết. âu c§n ãi ìnÁ kiçp sau. Trong hiçn Ýi, quý th§y ãÁ chéng kiçnÁ và nghe kÁ lji nhiÁu ng°ÝiÁ c£ ÝiÁ hành ngh

heo... ìn khi cuÑi

ÝiÁ au ÙnÁ dĩ dÙi,Á la óÁ nh° con trâu bò ho-c heo ang b£ thíc

huyçt, n±m treo hai chân lên cía sÕ mà không chçt °ãc. Có ng°ÝiÁ t° v±n,

mÙt ng°Ýi trong nhà -t cái ch-u bên dÙi và -t con dao ngang cÕ ng°Ýi bçnh ÁÁ t°ãng tr°ngÁ nh° ang c-t cÕ héng máu thì ng°

mÙi chçt °ãc.Á Báo éng, nÕi khÕ ai cing trông th¥yÁ rõ ràng,

tji sao vì sñ sÑng cça mình Á cho k» khác ph£i chçt nh°Á v-y màÁ không hay biçt. SÑng nh° thç s½ °a ìn

khÕ au cho c£ hai. Cho nênÁ tr°Ùc c£nhÁ ó,Á thái tíÁ ã th¥m nghiçm và th¥y rõ r±ng, sñ sÑng

là khÕ. Khi ã th¥m sâu iÁu ó, Ngài không cònÁ yên lòngÁ Á sÑng mùtÁ cuÙc ÝiÁ thả h°ßngÁ trong cung thành nĩa và b-t §u

nhúmÁ ý

chíÁ muÑnÁ phát tâmÁ xu† tr§n.

Þ ãyÁ chúng

taÁ ã híc °ãc bài híc, sñ

sÑng là khÕ. Tr°Ùc míiÁ hoàn c£nh, nç u bình tâm, t£nh trí, quán xét thìÁ chúng taÁ s½ th¥y ra °ãc nhiÁu iÁu.

3.

Già là khÕ.

C£nh thè hai,Á mùt l§nÁ i

ra khĩ cÕng thành,Á thái tíÁ th¥y

mÙt ng°Ýi già khõ g§y,Á dung nhanÁ tiÁu tẩy, khí lñcÁ yç u Ùt, míi thè không còn gì c£, ch£ còn mùt nxi khÕ

auÁ chÓng

ch¥t.Á Thái tíÁ quán

xét vàÁ ý

thécÁ sâu s-c, rÓi ãy mình

cing s½Á già

nua,Á yç u ÙtÁ và

tàn tji nh° v-y. CàngÁ chiêm nghiçm, càng th¥m thía sâu s-c, ngài không còn

tâm trjngÁ an ÕnÁ Á

sÑng trongÁ hoàng cungÁ nĩa,

nuôi chíÁ xu†

trşn,Á céu khÕ.

H±ng ngàyÁ chung quanh mình, không thiçu nhĩng ng°ÝiÁ già nuaÁ yçu uñiÁ nh° thç. Nh°ng phşn òngÁ chúng taÁ ít ai ngh) cing s½

già, ho-c thşy ó nh° mùt sñÁ nghiÁm nhiênÁ nênÁ ý chíÁ xuýt trşnÁ còn yçu ho-c ch°a có. Không chÉ nh° v-y, có khi thşy ng°Ýi già rù rÝÁ ch-m chíp, bĩ tr°Ùc quên sau, n nói không chu©n, au Ñm không yên...,Á chúng taÁ không

có sñÁ c£m

thông, kính mçn, cònÁ c£m thşychán ngán,Á bñc bùi, chē bai ç thé, mýt hçt tính ng°Ýi. Cho nên

quý cả già mÙi có bài thị trã than vãn mình:

Rù rÝ Ö vá thiçt là h°

Ch³ng biçt mşn r ng °ác nĩa chē!

n uñngÁ vãi

rji làm hí bñc

Vào ra ảng chĩm thşy mình d°.

Ng°Ýi thân g.p lji chēng quên hçt

Bĩ tr°Ùc, quên sau kiçmÁ mçt ẽ.

Ai ngá ngày nay ra thç şy

X°a kiaÁ lxi lçcÁ mùt

tay cē!

Thşy ng°Ýi già mà không biçtÁ soi xétÁ lji ÁÁ biçt mìnhÁ rÓi cing s½ già, Á có sñ thâm c£m mà còn khinh th°Ýng, chē bai, ó làÁ chúng taÁ ch°a

có °ác cái nhìn nh° Ph-t. Thşy ng°Ýi khác già thì biçt r±ng, rÓi mình cing s½

già, tē ó có sñÁ c£m thôngÁ sâu

s°c vÙi ng°Ýi già yçu,Á tôn trĩng, kính mçn,Á quan tâmÁ giúp

á.Á Óng

thÝiÁ quyçt tâmÁ sñng

vàÁ tu t-pÁ ÁÁ thoát khiiÁ sñÁ chi phñiÁ khÕ sß cçcÁ tuÕi già.

ó là cái nhìn cçc ng°ÝiÁ tÉnh giác, cóÁ trí tuç. Ng°ác lji,Á h±ng ngàyÁ chung

quanh mình luôn g.p nhĩng ng°Ýi già, nh°ng thşy nh° là viçc cçc ng°Ýi khác, còn

mình thì không nhÙ là s½ già, cho nên không có sñÁ thông c£m,Á th°ing yêu,Á kính trĩngÁ mà cònÁ bñc bùi,

chē bai. ó là cái nhìn hÝi hất, khôngÁ tÉnh táo,Á sáng suñt, là ng°Ýi mê. Nh°ng mà giác hay mê là doÁ chúng ta.

ChÉ cşnÁ tÉnh

táoÁ Á ç sáng thşy lji, tē

ó có sñÁ c£m

thông, rÓiÁ yêu th°ing,Á kính trĩngÁ vàÁ quyçt tâmÁ tu t-pÁ Á có çÁ Ềnh lñc,Á thoát khiiÁ sñÁ chi phñiÁ cçc

các khÕ vá già. Mxi ng°ÝiÁ chúng taÁ Áu

có quyÁn nhìn nh-n,Á suy ngh)Á vàÁ thñc hànhÁ °ác iÁu ó. ó làÁ chúng taÁ ã biçt hĩc theo hĩnhÁ giác ngÙÁ cçcÁ əc Ph-t.

Chúng taÁ còn có mùt bài hĩc thē hai vá c£nh già nĩa. Có nhĩng

ng°Ýi lÙnÁ tuÕi giàÁ yçu

rÓi, nh°ng khi ngÓiÁ vÙi nhauÁ nói

toàn nhĩng chuyçnÁ anh hùngÁ cçcÁ thuĩ tr°ÙcÁ mà không há nhÙ mình ã già yçu.Á ThÝi tr»Á tôi vác mùt lúc hai bao xi m ng

núi, ánhÁ mùt lşnÁ m°Ýi

th±ngÁ lñc

s)Á ph£i gác ngã... KÁ say

s°a mùt hÓi hào khí nÕi d-y mĩnh m½ nh° mình ảng còn thanh niên v-y. Chút xú

tē chânÁ ềng

d-yÁ không nÕi.Á Cñ g°ngÁ mùt xi mÙi ềng lên °ác thì i run

run gşn té, mÙiÁ biçt mìnhÁ ã

già. ảng già mà v«n không chÉuÁ biçt mìnhÁ già,

v-y là ch°a hĩc °ác bài hĩcÁ giác ngÙÁ nh°

Ph-t. Nçu khéo nhìn lji, thşy mình ã già yçu.Á C£ ÝiÁ hy sinhÁ choÁ gia ìnhÁ vàÁ xã hÙiÁ nh° thç là ã ç. Bâ giÝ có muñn là

thêm cing không °ác. Tñt nhýt là nên lo chuyçnÁ tu t-pÁ cçc mình là vĩa rÓi. Chuyçn nhà cía,Á sñ nghiçpÁ công danh,

chuyçn lo con cháu giao lji cho lÙp tr». Mxi ng°Ýi sinh ra Ýi Áu cóÁ nhân duyênÁ ph°Ùc əcÁ riêng. Con cháu nó mĩnh m½,Á t

mìnhÁ hĩn mìnhÁ ngày x°aÁ nhiÁu, khôngÁ cşn ph£iÁ lo ngh)Á nĩa. Bâ giÝ chÉ dñc tâmÁ tu t-p,

kiçm chút ítÁ t° l°ing, tích tjoÁ ph°Ùc əcÁ Á

ngày ra i °ácÁ an Õn. Nhìn th°ng vàoÁ sñ th-tÁ và ngh) °ác nh° v-y s½ có lãi hĩn.

Làm °ác nh° v-y làÁ chúng taÁ ã

biçt hĩc theo hĩnhÁ giác ngÙÁ cçcÁ əc Ph-t.

Lúc còn trai tráng, Á thái tíÁ ang
là mÙt ng°Yi có ỳ ç tñt cLÁ quyÁn uy, Á thç lĩc, Á v n võÁ song
toàn. Á V-y
màÁ khi thÿy ng°Yi già thì
liÁnÁ biçt
mìnhÁ rÓi cing s½Á già nuaÁ và yçu Ñm nh° ng°Yi kia. Thÿy rõÁ cuÙc ÝiÁ không có gì áng Á gíi là vui cho nên
NgàiÁ quyçt
chíÁ xuýt trÿn. Nhìn nh-n, Á chiêm nghiçmÁ và thÿu tÙt °ác nh° v-y làÁ chúng taÁ ã biçt híc theo cái nhìn cça b-cÁ giác ngÙ.
4. BÇnh
là khÕ.
Lÿn khác thÿy mÙt ng°Yi bÇnh ang rên au, Á thái tíÁ ngh), hóa raÁ con ng°YiÁ ta cing có khi phÿi bÇnh au nh° v-y!
Cùng là thân ng°Yi nh° nhau, nh°ng ng°Yi kia ang bÿ bÇnh thì có lúc mình cing
phÿi bÿ bÇnh nh°Á míi ng°Yi. Là bÇnh thì Ûn au, không có gì vui hçt. Tê
óÁ thái tíÁ thÿy °ác sñ tçm bã cça thân ng°Yi và
sñ sÑng này không có gì bÁn chç, Á ý chíÁ xuýt trÿnÁ trongÁ thái tíÁ °ác nung nÿu mçnh m½ hçn. Thÿy °ác
nh°Á v-y
thiÁ chúng taÁ không
còn nhÿm t°Bng thÿy mình khĩe mçnh mãi Á sanh tâmÁ ngã mçn, Á xem th°YngÁ ng°Yi khác. Á Óng thÝiÁ chúng taÁ s½Á cLm t
yêuÁ ng°Yi
bÇnh vàÁ tìm
cáchÁ Á v°át lên, không bÿ
bÇnh auÁ chi
phÑi. Làm °ác nh° v-y làÁ chúng taÁ ã
híc °ác bài híc tēÁ éc Ph-t.
Có nhiÁu vÿ làmÁ bác s)Á trÿ
bÇnh ho-c có lúcÁ chúng taÁ ch m
nuôi bÇnh nhân. Nçu chÉ chĩa trÿ c n bÇnh, chÉ ch m sóc c n bÇnh thì ch°a
çÁ trách
nhiçm, ch°a úng ngh)a y éc. BBi l½ công viçc chÉ mÙi deng lç B mecÁ hành nghÁ y Á kiçm sÑng, Á trách nhiçmÁ °ác phñ
nuôi bÇnh v-y
thôi. Ngoài cách trÿ c n bÇnh và ch m c n bÇnh, Á chúng taÁ cònÁ trÿ liçuÁ ng°Yi
bÇnh, ch m sóc ng°Yi bÇnh thì ngh)a y éc mÙi ỳ çÁ trín v'n. Á Cả thÁ,
cÿn t mình vàoÁ hoàn cLnhÁ ng°Yi
bÇnh ÁÁ cLm
thông, hiÁu °ác nxiÁ au Ûn, khó chÿu cça hí. Tê óÁ chúng taÁ s½ có tâm Óng cLm, Á thông cLm, Á th°ing yêuÁ bÇnh nhân, Á
ng°YiÁ vÙi nhau, khôngÁ thÝ jÁ hayÁ xem th°YngÁ hí. Làm °ác nh° thç thì ngoài viçcÁ iÁu trÿÁ c n bÇnh, Á chúng taÁ còn ch
iÁu d°áng c n bÇnh, Á chúng taÁ còn
ch m sóc °ác ng°Yi bÇnh nữa. Thÿy ng°Yi khác bÇnh thì liÁn biçt rÓi mình cing
s½ bÇnh nh°Á míi ng°Yi. Ng°Yi ó bÇnh au, lo sã, hoang mang thì çn
lúcÁ chúng
taÁ bÇnh, cing có nhĩng nxi
au và tâm trçng giÑng nh° hí v-y thôi. Hôm nayÁ may mñÁ còn °ác khĩe mçnh, chĩa trÿ ch m sóc
°ác cho ng°Yi bÇnh, ó làÁ ph°Úc éclÙn cça mình. B±ng tâm ó Á chĩa bÇnh, ch m
sóc bÇnh thì ng°Yi bÇnh s½ cLm nh-n °ác tÿm lòng mình, hí s½ nh-n °ác sñÁ an çiÁ rÿt lÙn, Á cLm thÿyÁ an Õn,
không lo sã. B±ng tâm ó Á làm viçc thìÁ chúng taÁ s½Á nh-n thÿyÁ mình °ác làm ché không phÿi bÿ làm
công viçc. Tê ó, tâm thái làm viçc cça mìnhÁ tñ nhiênÁ cLm thÿyÁ thĩa
mái, nh¹ nhàng, an vui ché không phÿi làÁ cLm giácÁ cça
mÙtÁ gánh
n-ngÁ bÿ ai ó è lên vai
buÙc mình phÿi làm. B±ng cách ngh) ó, tâm thái ó Á làm viçc, ó làÁ chúng taÁ ang sÑng b±ngÁ thiçn tâm,
tê óÁ thiçn
phápÁ °ácÁ t ng tr°Bng.
SÑng b±ng tâm thiçn, pháp lànhÁ t ng tr°Bng, ó là cái phaoÁ an toànÁ cêuÁ chúng taÁ bÙt
khÕ, °ác an vui trongÁ hiçn tçiÁ vàÁ mai sau.
Thÿy ng°Yi khác bÇnh, Á biçt mìnhÁ rÓi cing s½ bÇnh. Tê ó thÿy rõ thân
nàyÁ mong
manh, giç tçm, không chç th-t, tē ó không bám chÿp. Khi không bám chÿp
thân này, cLnh sÑng này thì cácÁ mê lÿm, Á khÕ não, Á rç rÑiÁ khác
s½ không có ra. Á Óng thÝi, Á chúng taÁ s½Á cLm thông, Á th°ing yêu, Á tôn trçngÁ ng°Yi bÇnh, tē óÁ thiçn c nÁ °ácÁ t ng tr°B
tr°BngÁ thìÁ chúng taÁ s½
°ácÁ an ÕnÁ và nhiÁuÁ lã lç.
Nçu ç duyên tçn sâu hçn thìÁ chuyên tuÁ thiÁn Ënh. KhiÁ trí lĩcÁ ç
lÙn thìÁ chúng
taÁ không còn bÿ các bÇnh
nãoÁ chi

phñi, °ácẤ tñ doẤ tñ tji, céu giúpẤ míi ng°Ýi, míi loài. Thÿy, nhìn,Ấ éng dăngẤ vàẤ tu t-pẤ °ác
nh° v-y làẤ chúng taẤ ã
biçt híc theo hình cçạẤ éc Ph-t.

5.

Chçt là khÕ.

Khi i ra bñn cía thành, c£nh thé t°Ấ thái tíẤ thÿy °ác ó là mùt ng°Ýi chçt. Thÿy v-y,Ấ thái tíẤ liẤn nhìn lji vàẤ nh-n raẤ r£ng, ng
lúc mình

cing s½ chçt. Càng thÿy rõ sñ tjm bã cçạẤ kiçp ng°Ýi, chíẤ xuýt trşnẤ cçạẤ thái tíẤ càng nung nÿu mánh liçt hìn.

MÙi ngày nào ây còn liçt liçt, oanh oanh, sao bãy giÝ

chẾ còn mùt t£m thân tái xanh, khô teo,Ấ bÿt Ùng, ai làm gì cing không biçt. Bao nhiêu niẤm

vui,Ấ hình

phúc, úng sai,Ấ ph£i trái... t£t c£ Áu bỄ cuñnẤ i theoẤ t£m thân tro bãi,Ấ trß thànhẤ con sñ không. T-n m-tẤ chéng kiçnẤ và b
cho th-t kù mùi

thÿy t£m thân này quá mĩng manh,Ấ kiçp ng°ÝiẤ quá

ngñn ngç, cõi Ýi th-t phù du, gi£ tjm. Th£m sâu °ác l½ th-t này thiẤ chúng taẤ s½ dết °ác ñhĩngẤ mê lşmẤ và cácẤ phiẤn phéç

Hôm qua trên °Ýng raẤ ThiẤn viçnẤ tu t-p,

quý vỄ cóẤ nghe tinẤ mùtẤ thiẤn sinhẤ trongẤ jô tràngẤ mình au yçu, bçnh n-ng. Khi ra çn

ây thiẤ nghe

tinẤ vỄ ÿy qua Ýi rÕi. Sñ

viçc ÿy là mùtẤ ch£n Ùng,Ấ ánh thécẤ chúng tagiác t£nhẤ mìn

m½,Ấ tu t-pẤ miên m-t hìn. MÙt ng°ÝiẤ bìn cùng tu,

ngày nào cùngẤ nghe pháp, cùngẤ tăng kinh, cùngẤ tía thiẤn, bãy giÝ ph£i nh-m m-t chia tay rÕi. Và rÕi

mùt ngày nào ó không biçt sÙm hay muUn, mxi mùtẤ chúng taẤ cing s½ có ngàyẤ lşn l°ấtẤ chia tay nhau. ó làẤ con °ÝngẤ n

không aiẤ tránh khĩ.

Th£m sâu °ác nh° v-y tñ kh-cẤ chúng taẤ s½

cóẤ Ùng lĩcẤ nh° ai nh-c théc, ánh b-t d-yẤ tinh thşnẤ tinh t£n tu t-pẤ mánh liçt Ấ thoát khĩẤ sñ chi phñiẤ cçạ

cái chçt. ó làẤ chúng taẤ ã

híc °ác cách nhìn cçạẤ éc Thç tôn.

KhÕ nxiẤ cñ t-tẤ muon

Ýi cçạẤ chúng

taẤ v«n là hay quên nênẤ tu hànhẤ khóẤ tiçn bù. Hôm nay nghe ng°ÝiẤ huynh ÇẤ mình vĩa qua Ýi thiẤ phát tâmẤ dĩ dUi,Ấ tu

VÁ nhà °ácẤ thÝi gianẤ sau,

do b-n rUn vUiẤ viçc làmẤ n

nên cái tin ó cing bỄ quên i, buÕiẤ nghe phápẤ hôm

nay cing không còn, ngàyẤ tu t-pẤ rÕi

cing qua i, tâm tuẤ yçu Ùt, giác thì ít mà mê thì nhiẤu cho nên g-p c£nh

liẤn sanhẤ phiẤn não,Ấ cãi lUnẤ şm

şm. Nh° v-y làẤ chúng taẤ ã

quênẤ giác

ngÙ, không híc °ác iẤuẤ éc Ph-tẤ ã

hành, vĩa thÿy làẤ giác t£nh, không bao giÝ quên. NçuẤ giác ngÙẤ sâu s-c và luônẤ giác t£nhẤ Ấ tu hànhẤ thì

quý vỄ s½ luôn thÿy rõ sñ sñng cçạ mình vàẤ míi ng°ÝiẤ th-tẤ mong manh.

ChẾ cşn thÿy °ácẤ mùt phşn nhiẤ nh°

v-y thôi thì khi nhá g-p ai óẤ phỄ báng,Ấ chúng taẤ cing

s½ thÿy rõ cuÙc sñng gi£ tjmẤ mong manh, tê ó th°ing °ác ng°Ýi hji mình và không

tranh cãi vUi hí. S½ thÿy, nçuẤ cãi lUnẤ lji

vUi hí, sanh raẤ gi-n dĩ, təc tñi, rÕi ây nhá hí qua Ýi, mình i th m

ámẤ m-c cáẤ l-m. Khi nào là khi chii nhauẤ gi-n dĩ,

khi nào là lúc çnẤ chia buOn, khóc lóc cho sñ ra i cçạ mùt ng°Ýi? Nçu thÿy

rõ °ác sñẤ mong manhẤ cçạ

kiçp sñngẤ con ng°Ýi, thÿy °ác kho£ngẤ thÝi gian sñng

và chçt kÁ c-n mùt bên thiẤ chúng taẤ s½Ấ t£nh giácẤ mìn hìn, không bao giÝ có sñ tranhẤ cãi nhauẤ nĩa. Tranh cãi,Ấ gi-n dĩ

kia không tñ làm chç °ác

chính hí. Chính khi angẤ gi-n dĩẤ hí

cing r£t khÕ sß ché khôngẤ sung s°ÙngẤ gì.

Mình là ng°ÝiẤ t£nh táoẤ làm

chç °ác mùi thÿy rõ nênẤ thông c£mẤ và

th°ing hí,Ấ tUi nghiçpẤ cho

ng°Ýi ta. Thÿy °ác nh°Ấ v-y thiẤ chúng taẤ s½

th°ing °ác ng°Ýi hji mình, không tjo nghiçp, không khÕ au. Luôn luôn th£m sâu

nh° v-y làẤ chúng taẤ ã

khéo biçt híc theo hình cçạẤ éc Ph-t, hình cçạ b-cẤ giác ngÙẤ rÕi. Híc theo hình giác làẤ chúng taẤ °ácẤ giác ngÙ,Ấ gi£i thoát

mĩiẤ khÕ

não,Ấ mãi mãiẤ an

vui.

6. Á Xuýt gia.

Thái tíÁ trình bàyÁ tâm nguyÇnÁ xuýt gia, vua cha không cho,Á gia ìnhÁ không b±ng lòng. MÙt hôm, sau bữa tiÇcÁ linh ìnhÁ tr
ng°ÝiÁ ãÁ n uNngÁ say
s°a, không còn biçt gì. Nía khuya,Á thái tíÁ nhìn
thÿyÁ cung
nĩÁ n±m la liÇt. ±ng sau cça
v» 1p nghiêng n°Úc nghiêng thành là mùt cái thây n±m thē ra nh° xác ma, chân mùt
nị, tay mùt ngā, tóc rNĩÁ bù xù, n°Úc miçng nhuÁ nhoji. KhiÁ n tiÇcÁ ngonÁ chēng nàoÁ thì
bây giÝ lÙ v»Á mê man, gÙm ghiçt chēng ÿy.Á Sñ th-tÁ cçaÁ cuÚc ÝiÁ ang
diÁn ra rýt rōÁ tr°Úc m̄t, lòng nung nÿuÁ tìm °ÝngÁ thoát khỒ càng dâng cao, nía êmÁ thái tíÁ quyçt ĘnhÁ v°āt thành iÁ xuýt
MÙt vĒÁ thái tíÁ l̄
trong cung vua, có ÿy ç tÿt cĒ nhĩng thē màÁ míi ng°ÝiÁ m̄
°Úc, có nhiÁu h̄jn rýt nhiÁu so vÙi nhĩng giÁ chúng taÁ ang
có, nh°ng mùt khiÁ nh-n raÁ bĒn chÿtÁ th-t
cçaÁ kiçp
ng°ÝiÁ làÁ giĒ dNĩ,
t̄jm bã,Á mong
manh,Á thái tíÁ liÁn
bĩ l̄j míi thē Á i t̄sm j̄o vàÁ tu t-pÁ °ác.Á Chúng taÁ hiÇn nay nhìn i nhìn l̄j chĒ có ba bNĩn
ng°Ýi,Á cça
cĒiÁ giũ l̄m làÁ vĒa çÁ n, có d° ch ng thì cing chút ít chē
không thÁ b±ng vua °ác, nh°ng l̄j bĒ nóÁ chi phNĩÁ và
khỒ s̄b quá chēng! Cing vì nhĩng thē ó mà ngày này buỒn, ngày kia vui, ngày nĩ
khỒ, xÙc xÇch ç thē hçt. ó là vì ch°aÁ giác ngÙÁ °ácÁ sñ th-tÁ cçaÁ kiçp ng°Ýi, ch°aÁ giác ngÙ °ácÁ bĒn chÿtÁ th-t
cça nhĩng thē t̄jm bã chung quanh cuÚc sNngÁ chúng ta.
Nçm trĒiÁ tr°Ýng Ýi,Á con ng°ÝiÁ ã
có °ác vàiÁ kçt lu-n, tuy khôi hài, nh°ng l̄j phĒn ánh úngÁ sñ th-t ang
xĒy ra: Khi ch°a c°Ùi thì chÓng nói vā nghe. C°Ùi nhau rÓi thì vā nói chÓng
nghe. SñngÁ vÙi nhaumÙtÁ thÝi gianÁ rÓi
thì vā chÓng nói nhauÁ mà cĒÁ xóm
làng ng°Ýi ta Áu ngheÁ ình ì. Có nhiÁu ng°ÝiÁ ban ÿukhỒÁ s̄j s̄jÁ thì cònÁ m̄c cá,
giÿu giçm. Nh°ng çn lúc khỒ quá, không giÿu nÕi nĩa nên phĒi th°a thiÇt Á xin
quý thÿy giúp á. Quý thÿy v«n th°Ýng khuyēn. Quý vĒ phĒi nhìn th-t kù Á thÿy
rōÁ bĒn chÿtÁ th-t cça cuÚc sNng, có v-y mÙi không bĒ
nó lĒa. ThíÁ mùt l̄sñÁ tìmÁ không gianÁ yên t)nh, bình tâm tĒnh trí Á nhìn vÁÁ cha m¹,
ông bà cça mình.Á X°a kiaÁ quý
vĒ cing có mùtÁ thÝi tr»Á trung
nh° mình, cingÁ m̄j mÙng,Á thēu dÇtÁ ç
thē... Nh°ng khi vÁ sNngÁ vÙi nhauÁ thànhÁ gia ình,
có con, có cháu rÓi thì cing chĒ lo làm, lo n ÁÁ duy tricuÚc
sNng chē có rĒnh âu Á ngÓi ó màÁ t̄j t°BngÁ nh°Á thÝi tr»Á con nĩa. Qua rÓi thÝiÁ t̄j t°BngÁ Ēo v̄ng, mÙiÁ nh-n raÁ sñ th-t cç
sNngÁ gia ìnhÁ trongÁ cuÚc ÝiÁ này chĒ là mùt sñ n°jng nhau Á sNng
mā thoi. ã có ông bà bNĩ m¹Á trĒi quaÁ cho
taÁ h̄ic lÿyÁ kinh nghiÇm,
nhìn úngÁ sñ th-tÁ Á
sNng úng, không bĒÁ t̄j t°BngÁ sai l̄smÁ cçaÁ tuÕi tr»Á thì s½ bÙt i °ác nhĩng nxi khỒ au
không áng có.
Sinh raÁ trong Ýi, không phĒiÁ nhÿt thiçtÁ ai cing phĒi có ôi b̄jn, phĒi cóÁ gia ìnhÁ mÙi sNng °ác. Có nhĩng ng°Ýi ÿy çÁ ng
không c̄sn sñ n°jng trĩa nào bên ngoài,Á mùt mìnhÁ hí
cing có thÁ tñ sNng Ōn Ęnh vàÁ tNt 1pÁ °ác
thì hí s½ khôngÁ c̄sn phĒiÁ có
ôi b̄jn hayÁ l-p gia ình. Nçu có ng°Ýi ch°a çÁ iÁu kiÇn,
ch°a thÁ sNngÁ mùt mìnhÁ thì
hĩ c̄sn có mùt ng°Ýi thē hai ÁÁ cùng chungÁ gÓng
gánh, lo cho nhau Á Ōn Ęnh cuÚc sNng, thç thoi.Á Sñ th-tÁ cça nó không có giÁ huyÁn ĒoÁ xa xôi nh° mìnhÁ t̄j t°Bng.
Cé nhìn vàoÁ cuÚc Ýi ã °ác sNng trĒi cçaÁ cha m¹,
ông bà mình thì s½ thÿy ra rýt rō.Á Thĩc tçÁ cuÚc
sNngÁ cça
quýÁ vĒ chĒ là mùt sñ n°jng
vào nhau ÁÁ xây d̄ngÁ cuÚc
sNng. Ng°Ýi này i buôn thì ng°Ýi kia i xe thÓ. Ng°Ýi nàyÁ lānh j̄oÁ thì ng°Ýi kia nÿu n...Á Rành rànhÁ mùtÁ sñ th-tÁ là
n°jng vào nhau ÁÁ xây d̄ngÁ cuÚc
sNng. Mĩi thēÁ t̄j t°Bng, dÇt mÙng lÙn lao cça thÝi non tr» Áu không
có th-t. BiçtÁ v-y thìÁ quý
vĒ tr» nên bình tâm Á thÿy ra và luôn ghi nhÙ r±ng, trong cuÚc sNng, quý vĒ

không thã sñngÁ mùt minhÁ thì
 có ôi bìn cing chÉ Á n°ing vào nhauÁ xây dñngÁ sñ
 sñng thç thôi, không có gì giñng nhñngÁ £o t°ßngÁ xa
 xôi nh° minh ngh).Á Nçu khôngthý rõ nh° thç, suñt ngày céÁ thêu dçtÁ tç t°ßngÁ nhiáú quá thì s½ bË nó læa gýt mình,
 chính nó s½ °a mình i çn khÕ au. Bßi khiÁ £o t°ßng, dçtÁ tç t°ßngÁ là
 ánh mýt i cái thýy biçtÁ sñ th-tÁ vÁÁ cuÛc ÝiÁ này, ánh mýt mình,Á yçu uñi,
 bË cuÛc sñng læa gýt, °a çn các khÕ au. Còn nçu quý vË thýy rõÁ sñ th-tÁ cuÛc sñng rÓi thì ãngÁ tç t°ßng,
 céÁ bình
 th°ÝngÁ mà s-p xçpÁ mí viçc,
 céÁ bình dË,
 Ôn ãnh mà sñng thì tâm mình s½ °ãc Ôn ãnh, khôngÁ dao ùng.
 DoÁ bình
 t)nh, khôngÁ dao ùngÁ nên
 cóÁ nghË lñc.
 Hôm nào ó láÁ mýt lòngnhau thì mình cingÁ c£m thýyÁ bình th°Ýng.Á Mlí ng°ÝiÁ có niám ná,Á vui v»Á thìÁ chúng taÁ cingÁ c
 BÁ hoàn c£nhÁ nào, g-p cái giÁ chúng taÁ cingÁ bình th°ÝngÁ hçt.
 Tê ó, các cái khÕ s½ không çn °ãc vÙi mình nĩa.Á Nçu khôngÁ nh° thç,Á chúng taÁ s½ bËÁ au khÕÁ dài dài. MÙt iáú nĩaÁ
 taÁ có
 sñngÁ hçt
 lòng, cóÁ ham muñnÁ và
 dñcÁ hçt séc,
 cóÁ hoàn h£oÁ 100%, nh°ng khi nh-m m-t, nhñng thé ó
 mình khôngÁ mang theoÁ °ãc.
 MÙi biçt, míi thé trên Ýi này nó chÉ có mùtÁ giá trËÁ nhýt ãnhÁ nào
 ó thôi. Nh°ng nçuÁ chúng taÁ v-tÁ kiçt séc,
 em trín c£ cuÛc sñng này ÁÁ theo uÕiÁ nhñng
 thé mà mình khôngÁ em theoÁ °ãc,
 nó s½ không cònÁ giá trËÁ khi
 mình nh-m m-t, nh° thç thìÁ lãng phíÁ quá.
 ó làÁ chúng
 taÁ ã Ñt thiêu sñ sñng,
 thiêu rãi mùtÁ giá trËÁ IÙn
 laoÁ c£ ÝiÁ mình Á uÕi theo mùt thé tçm bã,Á mong manh.
 Á ýÁ mùt chút s½ thýy, nhñng ng°Ýi nào cùng trang læa vÙi
 mình, nh°ng híÁ iám çm, nh¹ nhàng,Á tãnh táo, luôn t°çi vui, chan hòa mà v«n ãnh t)nh.
 Khi g-pÁ nghËch
 c£nh, ng°Ýi ó không dẢ khÕ, và ai khÕ s½ tìm tÙi hí Á s» chia. Ng°ãc lçj,
 nçu ng°ÝiÁ tç t°ßng, bÕng bÙt,Á l ng x ngÁ IÙn xÙn, vÙiÁ vÙi vàngÁ vàng,
 dÁÁ híc
 òiÁ theo nhñng thé bên
 ngoàiÁ xã
 hÙiÁ thì nh° ng°Ýi mýt à,
 ùng mùt chút viçc là yçu xiù lián, sñng không muñn nÕi. Nçu thýy rõ nh°Á v-y thìÁ chúng taÁ s½ ãnh t)nh, Ôn ãnh °ãcÁ cu
 nhñng théÁ tç t°ßng,
 v» vÝi læa gýt Á rÓi phËi chËu khÕ au mùt cách áng th°ingÁ vô ích.
 Cùng mùt sñ viçc x£y ra, nçu lòng taÁ an t)nhÁ thì thýy rýtÁ bình th°Ýng,
 không có gì áng c£, míi chuyçn v«n nh¹ nhàng,Á vui v».
 Nh°ng nçu g-p lúc lòng mình b-n rÙn thì míi théÁ r-c rñiÁ có ra,Á sñ thãÁ trß nênÁ phéc tçp,
 rñi r-m, khÕ au. MÙt thoáng tâm an,Á chúng taÁ ã
 c£m nh-n °ãcÁ giá trËÁ -c biçtÁ nh°
 thç. Huñng nĩa chân trÝiÁ giác ngÙÁ trín v'n,Á giá trËÁ ó
 IÙn lao biçt d°Ýng nào! Nçu ai ó ã có lñnÁ kinh nghiçmÁ giá trËÁ cça
 sñÁ an
 t)nhÁ tuyçt Ñi, thã nghiçm °ãc chân trÝiÁ giác ngÙÁ thì s½ c£m nh-n °ãcÁ giá trËÁ IÙn lao kia, s½ thýy rõ cuÛc sñng cçaÁ c
 ày chÉ là mùt kho£ng Á
 mìnhÁ hoàn
 thànhÁ sñÁ giác ngÙ,
 làm mùt kho£ngÁ giác ngÙÁ trên
 ch-ng °ÝngÁ giác ngÙÁ lâu dàiÁ cça
 mình. ó là viçc chính, míi thé còn lçj chÉ Á Ôn ãnh cuÛcÁ sñng tçmÁ thÝi thôi, không có gì IÙn lao c£.
 KhiÁ thái tíÁ còn
 ß trong cung içn, có şy ç nhñng thé mà ng°Ýi ÝiÁ ham muñn,
 nh°ng Ngài lçjÁ c£m thýykhông có gì áng Á vui c£. NgàiÁ quyçt ãnhÁ giã tê míi thé, v°ãt thànhÁ xuýt giaÁ tşm ço. Nçu ch°a ç
 míi
 thé Á iÁ xuýt gia, còn sñngÁ trong ÝiÁ thì

nên nhìn nh-n cho rõ. bñn chñt th-t
 cça míi thê và Ęnh t)nh trB lji. Ā
 bÙt i sĩ dñnh m̄c, sĩñ chi phñi cça cuÙc Ýi,
 cuÙc sĩñng s½ bÙt. au khÕ. ó là quý vĒ ã khéo léo v-n dđng Ā híc theo
 phñn nào công
 hñnh cça ěc tē phã chúng ta.
 7. Ā Híc jô.

Thái tí Ā ã trĒi qua quá
 trình tşm jô và Ā híc jô vUi
 nhiãu vĒ tiên nhjn. Những gì các vĒ tiên nhjn chéng °ác thì Ngài Áu chéng Ā jt °ác.
 Dù v-y, Ngài nh-n thñy Ā nhñng
 sB chéng ó v«n ch°a phĒi là chxA rñt ráo, ch°a xéng ý nhñng gì Ngài Ā mong mĩ.
 Vì thđ Ngài ã tē giã và tìm ÷n cUi Ā BÓ Ā Ā thi Ān Ęnh. Ā Cuñi cùng Ā jt °ác Ā jô quĒ.
 Sĩñ quyjt
 tâm cça ngài ã cho chúng ta bài híc, mÙt khi ã Ā híc jô, Ā tu hành Ā thì phĒi tìm úng °Ýng, híc hiãu rÓi
 phĒi Ā t°
 duy Ā và Ā thñc hành Ā ÷n nji ÷n chñn ché không phĒi híc
 cho có, làm nĩa vÝi. Có khi do hÝi hãt, thi ÷u Ā tính t° Ā duy
 chính chñn nên quá dđ dđng Ā tin t° ßng. Nghe Ā quĒng cáo Ā là
 tin li Ān, ãng cái gì mình cing tin °ác hđt. Nghe nhiãu ng°Ýi Ā. Ón ãi Ā iãu gì ó Ā hay hay Ā là tin ngay mà thi ÷u i sĩñ cân nh̄c, Ā
 chñn. Đã tin thì cing dđ quên và Ā thñc hành Ā cing
 thi ÷u sĩ mñnh m½, Ā dđt khoát Ā nên
 không i ÷n ãu cĒ. Khi nghe mÙt iãu gì ó, Ā chúng ta phĒi Ā t° duy Ā coi có úng chãnh Ā lý không,
 iãu ó có mạng lji niãm Ā an ljc Ā cho
 mình và Ā míi
 ng°Ýi Ā hay không, có °a ÷n
 sĩñ giãc
 ngÙ Ā giĒi thoát Ā hay
 không, rÓi sau ó mÙi tin và Ā éng dđng, Ā thñc hành. Ęng gşp gáp, Ā vUi vàng,
 dđ tin. Nđu nghe rÓi tin và Ā thñc hành Ā li Ān
 thì th°Ýng là chĒ °ác mÙt Ā thÝi gian Ā thoi,
 sau ó sĩñ cĒm thñy Ā chán
 mĩ, bĩ cuÙc, không làm nĩa và i tìm cái khác mÙi lji nhjn. Ā Cuñi cùng Ā cĒ Ýi Ā không °ác gì cĒ, ch°a nói ÷n viÇc lşm
 °Ýng Ā ljc
 lñi. ó là do thi ÷u Ā t° duy Ā °a

÷n Ā niãm
 tin Ā không vñg, d«n ÷n Ā chí nguyÇn cça mình không Ā dđt khoát,
 không Ā kiên
 quyjt Ā nên không °a ÷n kđt
 quĒ nào cĒ. °ác nh° v-y là quý vĒ ã biđt híc theo cách Ā l-p chí Ā tşm jô và Ā tu t-p Ā cça Ā ěc Ph-t. Khi iã híc jô Ā thì
 phĒi tìm cho úng Ā con °Ýng. Khi Ā tìm ra con °Ýng Ā úng Ā chân lý Ā rñt ráo Ā rÓi thì phĒi gan đj, Ā kiên quyjt Ā thñc hành Ā cho
 th Ā Ngài

ã híc qua và thñy rõ nhñng sB chéng Ngài ã Ā jt °ác Ā ó
 ch°a phĒi Ā rñt ráo, ch°a Ā áp éng Ā úng
 nh° nhñng gì Ngài ãng kh̄c khoĒi trong lòng nên ã tē giã, Ā quyjt tâm Ā ÷n cUi Ā BÓ Ā Ā tĩa thi Ān.
 Ngài nói rñng, ÷u Ā nh° không Ā chéng jô Ā thì
 thã bĩ thân xác ngay cUi Ā BÓ Ā Ā ché
 không Ā éng

d-y. ó là mÙt sĩñ quyjt tâm Ā mñnh
 m½ và Ā dđt
 khoát. NhÝ v-y, ÷n ěm thê bñn m°ji chín, khi sao mai vĩa míc thì Ngài
 ã chéng °ác Ā jô quĒ Ā BÓ Ā viēn Ā mñ.
 Nđu có °ác tâm Ā kiên quyjt, mñnh m½, Ā dđt khoát Ā nh° v-y thì Ā chñc chñn Ā rñng, Ā chúng ta Ā cing sĩñ có nhñng b°Ùc ti ÷n Ā
 kĀ Ā trong Ā công phu Ā tu t-p Ā cça mình.
 8. Ā Thành jô.

Lúc vĩa Ā thành jô, Ngài v«n Ā ngÓi yên Ā d°Ui
 cUi Ā BÓ Ā Ā sĩñt bĒy ngày Ā Ā khám phá sĩñ sâu mşu trong Ā thi Ān Ęnh Ā mà Ngài ã chéng °ác. Có nhiãu ng°Ýi
 không hiãu Ngài ngÓi làm gì, nh°ng khi Ā chúng ta Ā ã ngÓi thi Ān,
 ã Ā tu t-p Ā có Ā ti ÷n bUi Ā rÓi
 thì rñt dđ thâm hiãu iãu này. Āy là iãm mà Ā chúng ta Ā cşn phĒi Ā l°u tâm Ā híc
 t-p. Nhiãu lúc mình Ā ngÓi thi Ān Ā thñy Ā an ljc Ā mÙt chút là vUi mēng quá, xĒ thi Ān ra
 i khoe Ā lung
 tung Ā cho là ã chéng jt
 cái gì ó rÓi. Trong khi ó Ā ěc Ph-t Ā ã thành Ph-t,
 ã thành

tũuÁ qu£ vĒÁ viên mãnÁ mà
 Ngài v«nÁ ngOì
 yênÁ lji ÁÁ khám pháÁ cho tÙt cùng sñ sâu mŞu trong ó. Bßi
 vì cái tâm sâu mŞu ó rñtÁ vi diÇu, cao siêu và rÙng lÙn vô vãn.Á N¿u khôngÁ chính chñ thì không thã nào thã nghiÇm
 thÿu áo suñt thông hçt °ác. Có nhiÁu vĒÁ Thián s°Á tr°Úc
 sau ngÙ çn m°Yi mÿy lŞn mà v«n cònÁ dâng côngÁ miên
 m-t. Khi ch°aÁ thành Ph-t thì viÇcÁ giác ngÙÁ ÿy
 ch°a xong. Cho nên khiÁ tu t-p thiánÁ Ēnh,
 có thã nh-nÁ bĒn tâmÁ rOì
 thì cingÁ cŞn
 phĒi l-ng l½Á tiçp tácÁ miên
 m-tÁ công
 phu. N°ing theo à tiçn ó, ngay chx cĒm nh-n ó, sñng th³ng b±ngÁ sñ thã nghiÇm
 ó ÁÁ chúng
 taÁ tu tiçn thêm, nh° v-y s½Á vãng vàngÁ tiçn mãi. N¿u mÙi °ác mùt chút thì lo
 i khỏe, i nói rOì cho là ãÁ chéng cÁ thì
 s½ làmÁ ch°Úng
 ngjiÁ con °ÝngÁ tiçn
 jo và sanh nhiÁuÁ bÇnh hojn. Nh° là cho mình ãÁ chéng joÁ rOì nên không cŞnÁ tinh tñnÁ công phuÁ nĩa. Nh°ng không biçt
 jo theo
 kiÁu ó là bào chia cho cáiÁ cñ t-tÁ l°YiÁ tu hànhÁ cça mình rOì làm biçng không chĒuÁ công phuÁ Ą °ácÁ tiçn bùÁ hjn nĩa.Á
 chéng thì lián
 thànhÁ ch°Úng
 ngjiÁ cĒn trßÁ b°Úc
 tiçn jo cça mình. MÙt iÁu quanÁ trng khôngÁ kém
 là khiÁ chúng
 taÁ i nói ra mình ãÁ chéng cÁ nh° thç thì có chxÁ khßi tâm.
 ó làÁ iÁu
 kiÇnÁ Á ch°Úng duyên ùa tÙi
 khiçn cho mình bĒÁ ch°Úng ngji, khóÁ công phuÁ Ą
 °ác tiçn hjn. Cho nên cŞn nhŨ r±ng, khi ãÁ viên thànhÁ jo qu£, ãÁ thành Ph-tÁ rOì,
 nh°ng mùtÁ tuşn lÁÁ şuÁ éc Ph-tv«nÁ ngOì yênÁ ÁÁ tiçp tácÁ khám pháÁ sñ
 sâu mŞu, cái £o diÇuÁ mēnh mōng,Á sâu xaÁ trong
 jo cĒ Ngài ã chéngÁ jt °ác. Ai tēng çn trong ó rOì mÙi thÿy rõ °ác
 ây qu£ là mùt iÁu rñtÁ tâm c, không thã thiçu khiÁ chúng taÁ ã cóÁ công phu,
 có b°Úc tiçn, có chx sñngÁ c biÇt. Trên °ÝngÁ híc joÁ vàÁ tu t-p,Á chúng taÁ cŞnÁ l°u tâmÁ híc
 theo iÁuÁ éc Ph-tÁ ãÁ éng dângÁ thñc hành.
 PhĒiÁ th-n
 trng,Á iÁm jmÁ ÁÁ dâng côngÁ tu t-pÁ choÁ tÙi njiÁ tÙi
 chñn. Không nên mÙi °ác chút ít mà cho là ãÁ jt °ácÁ ç
 rOì, nh° thç s½Á ng n cĒnÁ b°Úc
 tiçn cça mình, th-t rñtÁ lãng phí, áng tiçc!
 Tuşn thē hai, Ngài i ra ngOì ngayÁ vĒ tría ngòi tháp bên trái bãy giÝ và nhìn vÁ
 cÙiÁ bó ÁÁ mùtÁ tuşn lÁÁ không
 chÙp mñt Á tĩÁ lòng biçt jnÁ cÙi
 cây ãÁ che
 chßÁ cho mìnhÁ thành jo.Á éc Ph-tÁ không quên mùt jn nhĩ dù ó chĒ là ng°Yi
 mùt lúc xâu chĒ qua kim dùm. Nh°ng vì sao Ngài ljiÁ c biÇtÁ biçt jnÁ cây bó ÁÁ tÙi mùtÁ tuşn lÁÁ ngOì nhìn nh° v-y? Bßi vì
 mát,Á che chßÁ cho NgàiÁ tía thiánÁ Ą thành °ácÁ jo qu£.
 Vì sao nji giúp cho mìnhÁ thành joÁ qu£
 lji °ácÁ c
 biÇtÁ biçt jnÁ nhiÁu
 nh° v-y? N¿u ai ãÁ dâng côngÁ tu t-pÁ mùt
 cáchÁ rñt
 ráo, có kçt qu£, quý vĒ s½ thÿy rõ iÁu này. Ví dẫ ch° t ngÁ niÁ Ç tíÁ ai
 cing kính quýÁ Hòa Th°āngÁ tôn s°, ai cingÁ biçt jnÁ Hòa Th°āngÁ ã
 dÿ dx, chĒ choÁ con °Ýng tu t-pÁ Ą
 thoát khO, ai cing nói r±ng,Á n¿u khôngÁ g-pÁ Hòa Th°āngÁ thì không biçtÁ cuÙc ÝiÁ mình ra sao, s½ trôi dÿt nh° thç
 nào... Nh°ng Ñi vÙi nhing vĒÁ nh-p thñtÁ cóÁ tiçn bùÁ áng kÁÁ çn trình bÿch lênÁ Hòa Th°āng,
 ch°a nói nên lYi là ã b-c khóc, ho-c có vĒ thì c°Yi òa bßi sñ cĒm nh-nÁ jo lýÁ chân th-tÁ hòa cùngÁ lòng biçt jnÁ sâu xa,Á vô h
 CĒm nh-nÁ ân écÁ có mēc ù thì còn nói °ác, nh°ng n¿u
 sâu s-c hjn thì ch°a thñt nên lYi ã phá c°Yi, b-c khóc. KhiÁ chúng taÁ éng dângÁ lYi dÿ cçaÁ Hòa Th°āngÁ ÁÁ tu t-pÁ mùt
 cáchÁ triÇt
 Ą, có sñÁ tiçn bùÁ áng kÁÁ thì
 s½ cĒm nh-n °ác sâu s-cÁ lòng tēÁ cça

Ngài ã dÿ dx, ã ban choÁ mình,
 mÚi c£m nh-n sâu s`cÁ con °ÝngÁ Ngài
 ã chÉ dÿ cho mình là nh° th¿ nào. Và càng ti¿n sâu thì sĩ c£m nh-n ó càng
 sâu kín, càng mÿnh m½ trongÁ nÚi tâmÁ khi¿n
 choÁ ch°
 T ngÁ Ni ph£i b-c khóc ho-c
 b-c c°Ýi. ChÉ có khi ãÁ giác ngÚÁ mÚi
 c£m nh-n sâu s`c và h¿t °ãcÁ ý vÉÁ cçaÁ jô lýÁ chân th-t,
 c£m niÇmÁ sâu
 xaÁ ¿n nÿ ã giúpÁ chúng taÁ thành nên jô c£ ¥y. Cho nên sau khiÁ thành jô,Á éc Ph-tÁ ã ngÓi nhìn cÚiÁ bó ÁÁ mùt tu§n
 Không phÉiÁ bi¿t jnÁ bình th°ÝngÁ mà Ngài c£m nh-n sâu s`c nÿ Ngài ngÓi
 °ãcÁ thành
 jô. Chính sĩÁ thành jôÁ này
 nên Ngài mÚi có sĩ c£m nh-n vàÁ bi¿t jnÁ sâu
 s`c ó.
 Ngài Trích Thçy nói có ba hÿngÁ Ç tí.
 Hÿng b-c th°ãng là n°ing theoÁ lý dÿ cça th§yÁ màÁ ti¿n bù,
 v°jn lên. Hÿng b-c trung là khen ngàiÁ lòng tẽÁ bi
 cça Th§y mình. Hÿng b-c hÿ thìÁ lái dãngÁ uy tínÁ cça
 th§y mình. Ng°Ýi n°ing theoÁ lý dÿ cça th§yÁ Á
 tu ti¿n, ÁÁ giác ngÚÁ thì
 ngài Trích Thçy nói ó là hÿngÁ Ç tíÁ b-c
 th°ãng. ChÉ khi nào n°ing theoÁ lý dÿ cça Th§yÁ mình
 ÁÁ công
 phuÁ tu t-p,Á chúng taÁ mÚi
 thÁ nh-nÁ sâu
 xa sĩÁ giác ngÚ. Có tu ti¿n °ãc nh° th¿ thìÁ chúng taÁ mÚiÁ c£m ÙngÁ vàÁ bi¿t jnÁ sâu xaÁ °ãc. ó mÚi xéng áng là ng°ÝiÁ
 mình. Ð áyÁ chúng taÁ híc °ãc mùt iAuÁ tr¿ng y¿u,
 muNnÁ bi¿t
 jn mùt cáchÁ sâu xaÁ Nÿ
 vÚiÁ éc
 Ph-t, vÚi ch° TÕ, vÚiÁ Hòa Th°ãngÁ tôn s°Á thìÁ chúng taÁ ph£i khéo v-n dãng lý dÿÁ cça quýÁ ngài ÁÁ dãng công,
 ÁÁ tu
 hànhÁ mùt cáchÁ triÇt Á.
 Nh° th¿Á chúng
 taÁ mÚi có °ãc mùt sĩÁ ti¿n bùÁ th¿c sĩ tẽÁ nÚi tâm,
 mÚi c£m nh-n sâuÁ s`c cáiÁ jn
 lÚnÁ vôi vúiÁ cça quýÁ ngài Nÿ vÚi mình. Càng tu ti¿n,Á chúng taÁ càngÁ thông c£m, càngÁ tẽ biÁ vÚiÁ míi ng°Ýi,
 muNn giúp cho ng°Ýi khác cing °ãcÁ ti¿n bùÁ nh°
 mình. KhiÁ tu hànhÁ ti¿n bùÁ áng kÁ, tâm mình tr¿ nênÁ qu£ng jì,
 c£m nh-n °ãc mùt niÁmÁ an lÿcÁ nh¹
 nhàng,Á tinh
 t¿,Á sâu xaÁ thìÁ chúng taÁ s½ c£m nh-n r£t rõ và bi¿t tẽng cái jn
 nh¿ khôngÁ thi¿u sót. ó làÁ chúng taÁ ã
 híc °ãc hÿnhÁ bi¿t jnÁ vàÁ Án jnÁ tẽ mùt tâm thÁÁ giác ngÚÁ nh° quý Ngài.
 9.Á Ni¿t bàn.
 Lúc s`pÁ thÉ tÉch,Á éc Ph-tÁ vào
 rãng sala, d°úi cây song th¿ vàÁ thÉ tÉch. Vùng ó là mùt nÿi r£t nghèo cça ¥t n°ÚcÁ ²n ù.
 Vì saoÁ éc
 Ph-tÁ lÿi chín mùt nÿi
 nghèo nh° v-y Á thÉ tÉch? Song song vÚi nhiÁuÁ lý dotrong
 kinhÁ diÁn
 t£, có mùtÁ lý doÁ chúng taÁ c§nÁ l°u tâm.
 B£i ó là nÿi khó kh n,Á nghèo khO,Á lÿc h-uÁ cho
 nênÁ éc
 Ph-tÁ chín nÿi ¥yÁ thÉ tÉchÁ Á gieo duyên cho vùng ¥t ó. KhiÁ míi ng°ÝiÁ ¿nÁ chiêm báiÁ Ngài,
 ng°Ýi dân nÿi ó °ãc h°Bng ph°Úc ho-c sanhÁ tín tâm,Á thiÇn c nÁ t ng tr°Bng,Á d§n d§nÁ i
 ¿nÁ giác
 ngÚ. N¿u ng°ãc lÿi, ngài chín ¿nÁ trung tâmÁ mùt
 thành phNn lÚn ÁÁ thÉ tÉchÁ cho
 nhiÁu ng°Ýi ¿n vi¿ng mình Á mình °ãcÁ nOĩ ti¿ng, lo ám cho mình °ãc lÚn lao, §y ç... V-y
 là Ngài ã vì mình, ã chín cho mình rÓi. Còn ±ng nàyÁ éc Ph-tÁ ã chín nÿiÁ nghèo khóÁ nh¥t ÁÁ thÉ tÉch,
 Á mang lÿiÁ lái lÿcÁ cho
 dân chúng khó kh n. ó là Ngài ngh) ¿n ng°Ýi khác mà chín choÁ míi ng°Ýi,
 là mùt sĩÁ quên mìnhÁ mà

ng) ỉn choÁ chúng sanh, là mÚt sĩ dẏn thân thĩc sĩ. HiÇn nay phŞn

ôngÁ chúng

taÁ °ác phân công iÁ âu óÁ Á làm viÇc thì thích chín chxÁ giàu sang,Á tỉÇn nghiÁ Á c°ng chịu tĩ ngã,Á phác vẢ cho tẏmÁ Ng°ác lị, nỈu ng°Yi

có tâm th°jing ng°Yi, vì ng°Yi khác khó khÕ Á làmÁ tề thiÇnÁ thĩc sĩ thì s½ muỠnÁ i vàoùng

nào ó th-t khó kh n, nghèo thiỈu. Dù nị ó dân còn thiỈuÁ v n hóa,

không biỈt cáchÁ xí sĩÁ tỈt,

không biỈtÁ mang ỉnÁ mình,Á Ýi sĩNgÁ còn dị dáy, b©n thỂu, còn mẏt vÇ sinh,

c; sẢ v-t

chẏtÁ tÓi tÇ, không °ácÁ tỉÇn nghi, i ỉn ó s½Á vẏt vẢ cho mình, nh°ngÁ chúng taÁ v«n rẏt thích i ỉn nị ẏy. ó làÁ chúng ta

ché không ngh) vẢ

mình, không thích quan trĩng mình mà chỂ ngh) vẢ ng°Yi khác khÕ, ng°Yi ang cŞn

mình giúp. V-y là ã biỈtÁ quên mìnhÁ Á phảng sĩ,

Á dẏn thân, Á cho ra mÚt cách thĩc sĩ. ó làÁ chúng taÁ ang híc theo hịnh Ph-t. Còn ngh) vẢ

mình nhiÁu quá thìÁ trái vUiÁ hịnh

Ph-t, là không °ác niÁm vui nh°Á éc Ph-tÁ ãÁ ỉt °ác.

Nói gì ỉn chuyÇn xa xôi, chỂ cŞn lên xe là chín chx tỈt

nhẏt cho mình, còn ng°Yi khác thìÁ m-c kÇ. Vào nịÁ công sẢ thì

chín viÇc dẢ dàng, nh¹ nhàng nhẏt, còn viÇc khó kh nÁ n-ng nhĩcÁ thì Á ó, ai làm thì làm... Xét lị s½

thẏy, mxi mÚtÁ ý niÇmÁ hay

hành ùng nhĩ,Á con ng°YiÁ th°Yng

ng) vẢ mình, vì mình nhiÁu hịnh là ngh) ỉn ng°Yi khác hay t-p thẢ. Vì thỈÁ chúng taÁ khó có °ác niÁm vui trong cuỦc sĩNg.

Nhĩng viÇc này rẏt gŞn, quý vỂÁ chiêm nghiÇmÁ lị

s½ thẏy híc theo không khó.Á Thí dẢÁ chiÁu

nay quý vỂ rÝiÁ thiÁn viÇnÁ vẢ

lị thành phỈ ã Nụng, vẢ nhà mình. ThỈ là xuỠng phà mìnhÁ tranh thÇÁ chín chx mát nhẏt Á ngÓi, ai làm giÁ m-c kÇ,

nh° v-y là ngh) cho mình, là ch°a híc °ácÁ công hịnhÁ cÇa

Ph-t, không có °ác niÁm vui cao th°āng. Ng°ác lị,Á chúng taÁ ngh) r±ng, chx ó ai cing thích hỈt.

Mình ngÓi lên óÁ cỂm thẏyÁ mát m»Á thích thúÁ nh°

thỈ nào thì ng°Yi khác ngÓi vào ó cing s½ cỂm nh-nÁ thích thúÁ nh° v-y. Ng°Yi khác ngÓi vào ó hí °ác

vui là mìnhÁ cỂm thẏyÁ vui

cho nên chx mát, chx yên ó mình mÝi quý vỂ IỦn tuỠi ngÓi, riêng mình còn khĩe

mịnh thì éng ngÓi vào âu cing °ác. V-y là ã biỈtÁ híc hịnhÁ không ngh) cho mình mà chỂ ngh) cho

ng°Yi khác và dẢ có °ác niÁm vui cao th°āng.Á T°jing tĩ, lên xe,Á tranh thÇÁ chín

cái ghỈ nào tỈt và êm Á ngÓi tr°Úc, ó là ngh) cho mình, làÁ chúng taÁ ch°a híc °ác hịnhÁ tề biÁ cÇaÁ éc Ph-t. NỈuÁ chúng ta

tỈn, nh¹ nhàng, biỈt r±ng chx mình thích thì ng°Yi khác cing thích. Nh°Yng chx

ó cho ng°Yi khác °ác ngÓi, híÁ cỂm thẏyÁ vui

là mình vui, còn mình thì ngÓi chx nào cing °ác. ó làÁ chúng taÁ ãÁ thẢ hiÇn ịo lýÁ ngayÁ Ýi sĩNgÁ rÓi. Khi khôngÁ tỂnh giá

iÁu này thìÁ chúng taÁ th°Yng

coi trĩng mình quá. Vì thỈ lòng mình trỈ nên nhĩ h¹p,Á Ýi sĩNgÁ ích k±,

nhĩ nhoi, tề ó cuỦc sĩNg dẢ sanhÁ phiÁn phéc,Á bĩc bUi,Á khÕ nào.Á NỈu khôngÁ coi

trĩng mình quá thì tẢÁ chúng taÁ cỂm thẏyÁ không

có gì quan trĩng,Á cŞn thiỈt. Tề ó lòng tẢÁ mỈ rỦng,

th°YngÁ ban

choÁ ng°Yi khác nhĩng gì tỈt

nhẏt, vUi mình thìÁ bình th°Yng, nh° thỈ nào cing °ác. Khi ban °ác cho

ng°Yi khác nhĩng iÁu tỈt thìÁ chúng taÁ cỂm thẏyÁ rẏt

vui. NiÁm vui này rỦng IỦn, cao th°āng.

Có lŞn

mÚt vỂ giáo s° ỉn hĩ quý thŞy:

- Th°a ThŞy, khi mình giúp cho ng°Yi khác mÚt iÁu tỈt

thì ó làÁ viÇc thiÇn. úng rÓi. Nh°ng ó chỂ làÁ quan niÇmÁ thiÇn thôi ché âu có gì Á tr°c nghiÇm

°ác nó là thiÇn. Ho-c có ng°Yi làm mÚt viÇc không tỈt thì ó là ác. Thì cing

là mÚtÁ quan

niÇmÁ thôi.Á NỈu khôngÁ cóÁ quan niÇmÁ ó

thì âu phỂi thĩc là ác? Nh°Á v-y thìÁ dĩn vàoÁ âu

Á biỈt viÇc ó là thiÇn hay ác?

Câu hĩ rẏt hay, giáo s° cho r±ng tẏt cỂ hành ùngÁ thiÇn ácÁ trên Ýi chỂ là mÚtÁ quan niÇm.Á NỈu khôngÁ cóÁ quan niÇmÁ t

có?Á NỈu khôngÁ cóÁ quan niÇm, không có c n cé thìÁ thiÇn ácÁ l«n IỦn.Á CuỠi cùng con

ng°YiÁ làm thiÇn và làm ác

giỠng nhau sao? NỈuÁ v-y thìÁ hxn lojnÁ làm

sao?

Quý thŞy

nói:

- NỈu giáo s° chỂ nhìn theoÁ hiÇn t°āngÁ bên ngoài thì úng nh° giáo s° nói,Á thiÇn ácÁ chỂ làÁ quan niÇmÁ thôi. NỈu muỠn tr

thiÇn và ác

thì giáo s° phĐi nhìn ljiÁ nÙi tâm.Á c n cé vàoÁ ó

thì s½ thÿy rành r½ °ác.Á Cả thÁ, khi làm mÙt viÇc gì ó mà khiÁ tÉnh táoÁ lji, bình tâm lji,Á chúng taÁ tñÁ cEm thÿyÁ trong lòng minhÁ xao xuyçn, khó chÈu, không xéng áng, khôngÁ an Õn,Á cEm giácÁ thÿy sao mà mình làm mÙt viÇc ghê gÙm quá v-y, thÿy minhÁ thÿp hèn, dÁ sã... Tÿt cÉÁ cEm giácÁ ó choÁ chúng taÁ nh-n biçtÁ viÇc làmÁ tr°Ùc ó là ác, không °ác thì

làm mÙt viÇc gì ó mà khiÁ tÉnh táoÁ lji,

bình tâm lji màÁ chúng taÁ tñÁ cEm thÿyr±ngÁ viÇc làmÁ ó rÿt xéng áng,Á cEm thÿyÁ vui nè nh¹ trong lòng, khôngÁ xao xuyçn,

thÿy cuÙc sÑng cóÁ ý vÈ,

khôngÁ cEm

thÿyÁ trái vÙiÁ lòng

mình, không há thÿyÁ xÿu hÕÁ vÙiÁ míi ng°Ýi...

Tÿt cÉ những biÁu hiÇn ó choÁ chúng taÁ biçtÁ viÇc làmÁ tr°Ùc ó là hiÁn thiÇn. Sñ cEm nh-n

ó, cái tâm ó không ai có thÁ chñi cãi hayÁ trñn tránhÁ i

âu °ác. Hôm nào giçt ng°Ýi vÁ là thÿy trong lòng run, khó chÈu liÁn, làm saoÁ chiy trñnÁ i âu °ác vÙi tâm trjng ó! Chính

cái tâm ÿy choÁ chúng taÁ biçt

ó làÁ viÇc

làmÁ ác rÓi.Á Chính tâmÁ ó choÁ chúng taÁ biçt °ácÁ viÇc làmÁ cça mình là ác hay thiÇn.Á Thí dụÁ mình iÁ n trÙmÁ cça ai

lòng vui rÙn, hÙn hÿ. TÙi khi

xài hçt rÓi, không cònÁ gì nữa, cé t°ßng míi chuyÇn êm xuôi không có gì.Á Cho çnÁ khi lÙn tuÕi làm ông làm bà trong nhà,

n±m yên t)nh nhÙ lji thì trong lòngÁ cEm thÿy, sao thuß nhñ mình hèn hç nh° v-y, sao lji iÁ n c_pÁ cça ng°Ýi ta Á ng°Ýi ta phĐi k

không phĐi cça mình mà i ÿy trÙm, mình là ng°Ýi không xéng áng... Càng yên

t)nh, càng hay ra, càng thÿy rõ và càngÁ cEm thÿyÁ xñn

xang trong lòng.Á Chính tâmÁ trjng

ó choÁ chúng

taÁ biçt °ácÁ viÇc làmÁ ó là ác. Còn nçu quý vÈ lên xe nh°Ýng

chx ngÓi cho những ng°Ýi lÙn tuÕi. XuÑng ò, những ng°Ýi nào yçu thì mình diu hí

i. Ho-c g-p ai khó kh n, nçu trong khç n ng có °ác thì giúp á ng°Ýi khác...

VÁ già ngÓi g«m nhÙ lji những viÇc óÁ tñ nhiênÁ trong

lòng thÿy phÿn chÿn,Á vui v»Á thì

biçt °ác ó làÁ viÇc làmÁ thiÇn

rÓi. TâmÁ thái

ant)nh ó s½ choÁ chúng taÁ biçt

°ácÁ viÇc

làmÁ kia là thiÇn hay ác.

Nh°ng ãi làm rÓi mÙi biçt, già rÓi mÙi hay ra thì ã quá muÙn màn, không còn

cj hÙiÁ sía

sai. Muñn sÑng tñt,Á chúng taÁ phĐi

biçt kÈp thÿiÁ viÇc làmÁ ó

là thiÇn hay ác ngay khi mìnhÁ suy ngh), hành ùng. Muñn thç, phĐi có mÙt tâmÁ tÉnh giácÁ th°Ýng trñcÁ mÙi choÁ chúng taÁ

°ác kÈp thÿi. Và giác

biçtÁ th°Ýng

trñc, khôngÁ mê lşm, ó làÁ tu Ph-t.Á Chúng taÁ ãÁ nh-n biçtÁ nh° thç rÓi thìÁ h±ng ngàyÁ nên bình tâm tÉnh trí Á kiÁm ljiÁ n

NçuÁ cEm thÿyÁ iÁu gì ó ch°a xéng áng, biçtÁ viÇc làmÁ ó ch°a Õn thì nênÁ sía Õi.

iÁu gì xéng áng rÓi thì biçt ó là viÇc tñt,Á chúng taÁ nên phát huy cho °ácÁ tñt hçn.

Ngay viÇc chín nçiÁ thÈ tÈchÁ cçaÁ éc Ph-tÁ chúng taÁ ã híc °ácÁ công hçnhÁ đÿn thân, cho ra thñc sñ. KhiÁ quên mìnhÁ Á

ra thì s½ cEm nh-n °ác

niÁm an vui, biçt ó làÁ viÇc làmÁ cao

th°ång. Khi cõi lòng °ác an vuiÁ thanh thoátÁ nh° v-y thìÁ biçtÁ chúng taÁ ã

híc úng theoÁ thiÇn pháp, theo hçnhÁ giác ngÙÁ màÁ éc Ph-tÁ ã

chÈ dçy, s½ °a çnÁ mÙt ÝiÁ sÑngÁ an Õn,

t°ji vui.

III.

CIN BI½T CÁCH HIC.

éc Ph-tÁ dçy,Á ví nh°Á ng°Ýi

n xoài, phĐi biçt bñ i vñ và hÙt mà chÈ n phşn cçm cça nó. Nçu thÿy xoài

ngon rÓi n luôn cÉ vñ l«n hÙt, ó là ng°Ýi không biçt n xoài.Á T°jng tñ,

khi híc mÙt iÁu gì ó thì phĐi biçt chín lña híc nhữngÁ kinh nghiÇmÁ °ác úc kçt lji, ã °a çnÁ thành tñuÁ rÓi ché khôngÁ nhÿt t

tñÁ i theoÁ hçt

tÿt cÉ những gì ng°Ýi ó ãÁ trĐi qua. Cing v-y,Á chúng taÁ híc

theoÁ cuÙc

ÝiÁ éc Ph-tÁ là

híc theo nhữngÁ kinh nghiÇmÁ Ngài

ãÁ trĐi

qua, ã úc kçtÁ thành tñuÁ °ác

trí giác tròn ç. Hôm nay mình híc theo Á °ácÁ giác ngÙ,

ngayÁ trng

tâmÁ trí giác Á híc, Á

tu, ÁÁ jt

°ácÁ nh° ngài. Không ph£i

r-p khuôn theo kiÁu 100%. Theo kiÁu thÿy r£ng tr°Úc khiÁ thành Ph-t,

Ngài là v£Á thái tíÁ cóÁ gia ìnhÁ rÓi mÙi i tu, bây giÝ híc theo Ph-t,

mình cingÁ l-p gia ìnhÁ rÓi

mÙi i tu. Không ph£i nh°Á v-y màÁ quý

v£E nào thÿy ç duyên thì có quýÁn i tu sÙm ché khôngÁ nhÿt thiçtÁ ph£i cóÁ gia ìnhÁ rÓi mÙi i tu °ác. Không ph£i thÿyÁ éc F khiÁ thành

joÁ ngài ã iÁ tu tiênÁ rÓiÁ chúng taÁ b̄t

buÚt ph£i híc theo, bây giÝ mình cing ph£i tìm mÿy v£E tiên Á tu tr°Úc rÓi mÙiÁ tu Ph-tÁ sau. KhôngÁ nhÿt thiçtÁ ph£i nh° thç. F

làÁ chúng taÁ không biçt n xoài nên n luôn c£ vĩ l«n

hÚt. Híc theoÁ cuÚc ÝiÁ éc Ph-tÁ làÁ chúng taÁ híc nhngÁ kinh nghiÇm Ngài

ãÁ th£ hiÇnÁ tr£i qua,

úc kçt lji cho mình thÿy rõ kçt qu£, m-t nào nên tránh, iÁu gì nên híc theo.Á Chúng taÁ ph£i biçtÁ t° duyÁ híc theo nhngÁ kinh

nghiÇmÁ cça Ngài ÁÁ éng dngÁ tu t-pÁ jt °ácÁ kçt qu£ nh° Ngài ché không ph£i r-p

khuôn 100%. Cho nênÁ thiÁn s°Á Qu£ng TríÁ BÁ ViÇt NamÁ có nóiÁ bài kÇ:

...Nam

nhi tñ hñuÁ xung thiênÁ chí

H°u h°ÚngÁ Nh° LaiÁ hành xéÁ hành.

Ngh)a là, làm trai có chí xông trÝi th³m, ẽng có b°Úc

theo b°ÚcÁ Nh° LaiÁ ã

i qua. Cing nh° con ngxng chúa nó ch£ uNng sĩa và chĩa n°Úc lji. ẽng theo ß

ây không có ngh)a là mình bĩ Ph-t mà Ngài khuyênÁ chúng taÁ ph£i biçt híc Ph-t. KhôngÁ nhÿt thiçtÁ ph£i r-p khuôn 100% mà lÿyÁ chÿt liÇuÁ giác ngÙÁ màÁ éc thç tônÁ ãÁ tr£i quaÁ kinh nghiÇmÁ và ch£ lji choÁ chúng ta.

Híc °ác nh° v-y làÁ chúng taÁ biçt

cách híc theoÁ cuÚc ÝiÁ giác ngÙÁ cça

écÁ tẽ pháÁ chúng ta.

IV.Á KçT LU-N.

MÙt hôm,Á éc Ph-tÁ csmÁ mùt n̄mÁ lá trong tay, hñi ngài A-nan vàÁ jì chúngÁ Các v£E thÿy n̄m lá trên tayÁ éc Thç TônÁ so

ngoài rẽng là nhiÁu hay

ít? . NgàiÁ A nanÁ th°a:

BjchÁ éc

Thç Tôn, n̄m lá trên tayÁ éc Thç TônÁ là

quá ít so vÙi lá ngoài rẽng. Á éc Ph-tÁ b£o,Á cing thç,

nhng gì Ngài nói ra ch£ nh° n̄m lá ß trong tay, còn nhng gì Ngài biçt, Ngài c£m

nh-n °ác thì nh° lá ngoài rẽng. MÙt sñ iÁm quý Thÿy vĩa nêu qua, ó ch£ là mùt

ítÁ công hñnhÁ bình d£,

gñn gii Á quý v£E có thÁ dÁ dàng híc theo °ác thoi.Á CuÚc Ýi éc Ph-tÁ còn vô vãn iÁu hay,Á chúng taÁ ch°aÁ ç sécÁ ÁÁ híc

híc tẽÁ cuÚc ÝiÁ éc Ph-tÁ quá rÙng lÙn,Á sấu xa,Á chúng taÁ khó híc hçt. Ch£ çn khi nàoÁ thành Ph-tÁ thìÁ chúng taÁ mÙi

c£m nh-n hçt °ácÁ c£nh giÙiÁ Ph-t,

mÙi híc xong bài hícÁ cuÚc ÝiÁ éc Ph-t. Cho nên, trong kh£ n ng cça mình, híc mùt phñn

nào ó mà c£m nh-n vàÁ thñc hànhÁ °ác,

ó là quý v£E ã tu tçn. Tuy bài hícÁ cuÚc Ýi éc Ph-tÁ có

dài, có nhiÁu, nh°ng nçuÁ chúng taÁ nh-n

chân, thÁ nghiÇm, sñng °ác b±ngÁ tâm giácÁ ngÙ,

khiÁ tâm

giácÁ tròn ç làÁ chúng taÁ ã híc xong bài híc cça Ngài rÓi.

NgàyÁ Ph-t £n, mùaÁ Ph-t £nÁ chúng taÁ c£m

niÇm çn Ngài,Á tôn kínhÁ Ngài,Á cúng d°ÝngÁ Ngài không gì hñn làÁ cñn ph£iÁ biçtÁ híc hñi,Á tu t-pÁ theoÁ công hñnhÁ cça N

ngÙÁ phñn nào. ó là kçt qu£Á thiçt thñcÁ nhÿt ÁÁ chúng taÁ dâng lênÁ cúng d°ÝngÁ Ngài trong mùaÁ Ph-t £n.

Thích TâmÁ Hñnh

(Trá TríÁ ThiÁn ViÇnÁ Trúc LâmÁ Bjch Mã)Á